

**ELOFIZETES**

**HELYBEN:**  
Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónap ..... 2 korona.

**VEDÉKEN:**  
Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

**HIRDETÉSEK:**  
6-hatásos postt sor egyszer 30 fillér,  
minden következőnél 16 fillér.

Ryktör postt sora 40 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

**POLITIKAI NAPILAP.**

**SZERKESZTŐSÉG:**

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 367.

**KIADÓHIVATAL:**

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. ■  
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:  
**STAUBER JÓZSEF**

Szombat, augusztus 12.

**Mai számunk főbb közleményei:**

- Egy beszéd, sok szavazás.
- Felozlatják a Házat?
- Életunt urleány.
- Kivégezték Szalma Istvánt.
- Éljen a köztársaság!
- Párba! a közös hadsereg megsértése miatt.
- Ifjabb Zsilinszky Endre Aradon.
- Királyi kiltüntetés egy aradi ifjunak.
- A kegyelmes asszony bűnjelstroma szaporodik.
- Tarkaságok.

## Köztársaságosdi.

Arad, augusztus 11.

Vásárhelyen, az alföldi városban, ahonnét megint annyi kedves históriát kapunk az ősszel, ha a színészeink onnét hazaköltöznek, Hódmezővásárhelyen nagy dolog készül. A magyar republika. Boldog, aki ezt közvetlen közelből szemlélheti. Mi is láttunk hazát menteni; ez példának okáért öt-hat év előtt úgy történt, hogy valaki a vármegyeháza tanács-termének ajtaját lepecsételi; vagy pedig úgy, hogy egy álló esztendeig email-tulipánt visel a rendjelek számára fentartott helyen. Láttunk hazát árulni is; legalább ennek nevezték előttünk azt, mikor valaki ex-lexben adót fizetett, vagy pedig elment a főispáni installációra. Látjuk azt is, hogy készül a magyar történelem, azokban a nagy jelenetekben, amelyek most a magyar népképviselőházában, a névszerinti szavazások címe alatt játszódnak le. De köztársaságot csinálni, azt még nem láttunk.

Nagy György doktor már csinálja. Emlékezzünk a muzeum-körúti kávéházra, a melyet csodálatos módon nem neveztek el *Uj Pilvax*-nak. Ott történt, hogy a rendőrség titkos értekezletet fedezett föl. Több egyetemi ifju volt együtt Nagy György, — akkor még képviselője a királyi hatalmat elismerő parlamentnek! — elnöklésével.

— A magyar köztársasági párt ülésezik, — mondta az elnök a guileotint is megvető elszántsággal.

Az egyetemi ifjak elszéledtek. Néhány közöttük talán el is hagyta ábrándjait, talán a politikát; sőt van talán, a ki jegyzője lett azóta valamelyik város vagy vármegye munkapártjának. A legtüzesebb jogásztüntetőkből lesznek a legesőndesebb pécsovicsok — mondotta Mikszáth, s talán ez utal is igazra volt.

De a vezér megmaradt köztársaságinak, s elismerjük, komoly erélyvel fog hozzá annak megvalósításához. Másutt az ilyesmihez vér, titkos propaganda, bombák és hasonló vérszagu rekvizitumok kellenek: Nagy György megcsinálja egy havonként megjelenő folyóirattal. Tipikusan magyar módszer ez is. Németországban, ha valamit meg akarnak csinálni, egyesületet szerveznek hozzá. Nálunk két eszköz vezet minden nagy célhoz: egy újság, meg egy bank. Az újság már megvan, s mi őszintén csodálunk, ha Vásárhelyen, az utcán heverő tőkék dus városában nagy

akadályokba ütköznek a *Magyar Köztársasági Bank* megalapítása.

A lap azonban megvan, legalább az előfizetési felhívása, amelyben azt igéri Nagy György, hogy mindenkiről meg fogja irni az igazat, még Ferenc Jósikáról is. Mintha csak a királyi ügyészségnek és a vizsgálóbíróknak szólna ez a kijelentés: és hamegpuskadtok is, ezt a lapot muszáj lesz elkobozni!

Az ember szinte megirigyelné Nagy Gyurka boldogságát. A magyar parlament beteg: a gond, hogy a lehetetlen állapoton valamiképp változtassanak, átjutott a vidékre és a törvényhatóságok békéjét is megzavarta. A jelennek számtalan nehéz kérdése húzza a nyakunkat, a drágaságtól kezdve fölfelé: — és egy embernek az a legsürgősebb dolga, hogy Vásárhelyen egy havilappal republikát játszik, s azt komolyan igyekezik vétetni.

De miért ne tenné? Azon a párton nőtt föl, amelyik a perszonáluniót, az Ausztriától való elszakadást, önálló vámterületet, magyar udvartartást és hasonlókat hirdetett, s mikor a kezében volt a hatalom, még se tett semmit azok megvalósítására. Mért ne lehessen ugyanigy magyar republikát hirdetni? Ha egyszer, — a függetlenségi párt kormányra jutása óta nincs abszolút lehetlenség, — Nagy Györgynek és az ez idő szerint ismeretlen tartózkodásu magyar köztársasági pártnak módjában lenne a republikát meg-

## Bali Mihály otthonában.

Irta: Dolly.

Lenn jártam a gyönyörű Dunántulon: Tad felé... A csinos kis magyar falu Erő buzakalászkok közt robogott kocsim egy kis tolnamegyei falu apró nádfódeles házaival, gémes kutjaival, nem valami nagy nevezetesség, de érdekessé teszi, hogy Bali Mihály magyar királyi hóhérnak ott van a kuriája.

A környékeliek, különösen a Fadiak már „megszokták”, ellenben mi, akik csak néha néha egy egy halálos ítélet végrehajtása után hallunk erről az állami tisztviselőről, érdeklődéssel hallunk mindent, ami személyéről, életéről mond valamit. Én is, megragadtam az alkalmat, s hogy Tolnában jártam ellátogattam Balihoz.

Meleg nyári délután volt, kocsisom nem tudta megmondani, a „mester” lakását s így leszállottam a kocsirol a község háza előtt, megtudandó, hogy hol lakik. Jó véletlenség volt, hogy Bali sógorával találkoztam épen, s mellesleg az egyik segédje, ő aztán elkalauzolt a „mester”-hez.

Nagyterületű földeken s kerteken mentem keresztül, melyek mind Bali tulajdonát képezik, míg végre, egy földszintes falusi ház udvarára jutottam. A ház két szobából s konyhából állott, bent azonban nem találunk senkit.

De azután rábukkantunk mégis a borospincében a halálos ítéletek végrehajtójára. Épen bort fejtett. Míg szemem hozzá nem szokott a gyér világításhoz, alig láttam sötét körvonalaknál egyebet. Bemutatkoztam neki, miután első dolga volt, hogy a legjobb borából megkínált egy pohárral.

Jóképű magyar ember Bali Mihály. Hatalmas termete, szép fekete bajusza van, magas homlokkal. Apró szemével fürkészve tekint az emberre. Beszélgetést kezdtem vele, melynek során, csupán oly dolgokat mondott el, melyek nagyrészt ismeretesek. Így arra a kérdésemre, hogy mi vitte rá arra, hogy hóhér legyen, elmondotta, hogy *mérgében lett hóhérrá*. Ugyanis 1878-ban történt a boszniai okkupáció alkalmával, hogy a mozgósított 150,000 magyar baka közül egyszem akart arra vállalkozni, hogy 12 halálra ítélt bosnyákok felkössön. Mire aztán, hogy saját szavaival éljek:

„Nagyon haragudtam, hogy ennyi katonemberben, olyan kevés a bátorság, kiállottam hát én, oszt' felkötöttem a bitangokat.”

Azóta huszonkét ízben hajtottam végre halálos ítéletet. Minden egyes alkalommal velem volt hűséges segédem, *Gold János*, aki elődömnek, néhai Kozarek Jánosnak a veje. Aztán még egyszer elmondta a kinevezés történetét:

— Furesán kerültem én hivatalomba. 1878-ban a boszniai hadjárat idején, augusztus havában, — épen harminchárom esztendeje lesz most — Szarajevó bevétele után tizenkét béget, akik a bosnyák fölkelést szervezték, kötél általi halálra ítélték. Az ítéletet nem volt aki végrehajtsa és napiparancs utján kerestek a legénység között embert az ítélet végrehajtására. Én, aki szivből utáltam a bosnyákokat, jelentkeztem és egy augusztusi nap hajnalán mind a tizenkét béget egymás mellé fölakasztottam.

Akkor 6 felsége a hadiéremmel tüntetett ki. Mikor 1899-ben Kozarek János meghalt, őt pályázó közül ezen érdemeimre való hivatkozással én nyertem el az ítéletvégrehajtói állást.

— Mennyi idő alatt szokott végezni a delinkvenssel?

— *Három-négy perc alatt* rendesen kieszemved. Csupán 1903-ban Kolozsvárott történt meg velem, amikor Friedrich György rablógyilkost akasztottam, hogy a haláltusa *nyolc percig* tartott.

Eközben bementünk a házba. Itt folytatta, mikor haza eresztették a katonaságtól, otthon Fad-on, mindenki „hóhér Bali”-nak hívta s ekkor efeletti dühében ő is beadta pályázatát s 1894-ben meg is kapta kinevezését m. kir.

nyitni, majd találnának módot, hogy azt ne tegyék meg, hanem, mint „elvi kívánságot“ továbbra is fentartsák.

Csak egy kicsi komoly része van a dolognak. Vásárhelyen is tudják, hogy vannak igazi köztársaságok is: a francia, meg az amerikai. Ezek bizonyára tartanak valamit a maguk államformájára. Nos, ezek a köztársaságok nagyon megsértődnek, ha megtudják, hogy Magyarországon milyen humoros és diákos módon próbálják őket utánózni. S a köztársaságok nagyobb ellenségei lesznek Nagy Györgynek, mint az uralkodók, a kiknek az ő cikkelyeivel bizonyára igen rossz napokat készít ő minden hó 14-ére, havi lapjának megjelenési időpontjára.

## Egy beszéd, sok szavazás

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 11.

A képviselőházban ma a Kossuth-párti Förster Aurél mondott beszédet a védőerőreform ellen. Egyébként déli egy óráig ma is névszerinti szavazás volt.

Az ülésen Berzeviczy Albert elnököt. Az elnök bemutatta a miniszterelnök átiratát arról, hogy augusztus 18-án, a király születésnapján hálaadó istentisztelet lesz a Mátyás templomban s erre a Ház is meghívja. Megbízást kért az elnök arra is, hogy a királyt születésnapja alkalmából a Ház nevében üdvözölhesse. A Ház ehhez hozzájárult.

Ezután két névszerinti szavazás volt, a harmadikat, amely Justh János ellenindítványára lett volna, az indítvány visszavonása következtében nem tartották meg és egy óra-  
kor rátértek a védőerőreform tárgyalására.

Förster Aurél a többség vádjára, hogy obstrakció van, azt feleli, hogy aki oka az oknak, az oka az okozatnak is. Ha a magyar parlamentben helye lehetne a meggyőzésnek s remény lehetne rá, hogy a katonai javaslatokon csak egy vonalnyit is változtathat az ellenzék argumentálása, akkor jogos lehetne a többség szemrehányása. Kérdi a miniszterelnököt, lehet-e erre remény. (A miniszterelnök fejével igent int.) Ha ez így van, az ellenzék módot nyújt majd rá, hogy a kormány ezt a hajlandóságát be is bizonyíthassa. Solyomossy Odón báró, mint előadó sok szépet tudott mondani a katonatiszti pályáról. Ha ez így van, ő maga miért hagyta ott ezt a pályát. (Derűtség.)

A szónok tudja, miért. Azért, mert neki kellett annak idején, mint huszárkapitánynak a zalaegerszegi darabont főispánt installálni: akkor utálta meg a foglalkozását. (Nagy derűtség.) Tisza István félremagyarázta a történelmet, mikor azt mondta, hogy a nemzet a mohácsi vész után önként osatlakozott a Habsburgokhoz. Hisz tudva van, hogy óriási vesztegetéssel megszerezték a főurak egy részét.

Heck János: Podmaniczky püspök negyvenezer aranyat kapott.

Förster Aurél: Azóta Ausztria mindig ugyanezt a politikát csinálja s Magyarországon azóta mindig az a hatalom forrása, amely a sánta Báthory előtt annak idején megnyitott. Tisza csekélységnek minősíti a száradnyelvet, de ha ez így van, akkor miért nem csinálja meg Tisza és a tisztelt turnus. (Nagy derűtség.)

Kallay Tamás: Beszéljen a titkos választójogról!

Förster Aurél: Ne kívánja tisztelt képviselőtársam, hogy az előbbeni álláspontjára helyezkedjem. (Nagy derűtség.) Foglalkozik a katonai javaslatokkal s a két éves szolgálat dologával. Végül határozati javaslatot terjeszt elő a magyar nyelvnek a hadseregben való érvényesítése érdekében. A védőerőreformot nem fogadja el. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.)

Batthyány Tivadar gróf az elnök napirendjavaslatával szemben a hadügyminiszteri válságra való tekintettel ellenindítványt tesz. A hadügyminiszter lemondása épen akkor történik, mikor a magyar kormány azt a javaslatot tárgyalatja a parlamentben, melyet együtt készítet a hadügyminiszterrel. Tudja-e a kormány, ki lesz a Schönaich utóda, s ha tudja, bizonyos-e, hogy az új hadügyminiszter vállalja-e a szolidaritást a javaslattal. Ha a kormány ezt nem tudja, nem nyújthat garanciát arra, hogy az új hadügyminiszter nem kívánja-e a javaslatok módosítását, esetleg visszavonását. Erre való tekintettel indítványozza, hogy a javaslat tárgyalása elhalasztassék, míg a válság el nem intéződik. (Helyeslés a baloldalon.)

Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Batthyány Tivadar gróf az újságok híresztelésére hivatkozott, amit nem lehet a válság szempontjából aktaszzerű bizonyítékoknak tekinteni. De ha ezek a hírek igazak lennének is, akkor sincs helye a halasztásnak, mert a magyar törvényjavaslatát a magyar minisztérium felelős. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon.)

Holló Lajos szólal még fel s a Ház többsége ezután elvetette a Batthyány ellenindítványát.

Az ülés negyed háromkor végződött.

## Feloszlatják a Házat?

(A hadügyminiszter távozásának titkai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 11.

A magyar politikai világban minden változatlan. Az ellenzék, úgy látszik, még mindig a technikázás mellett marad és legfeljebb oda-vetőleg említi meg, hogy hiszen az érdemi megvitatás ugysem változtatna a katonai javaslatokon. De ez az érdemi megvitatás nincsen sehol és lehetséges, hogy egyhamar nem is kerül erre sor. Ma ugyanis az eddig fölmerült híresztelésekkel sokkal határozottabb formában merült föl a Ház folyosóin az a hír, hogy a képviselőházat ősszel feloszlatják.

A bécsi lapok, köztük a *Neue Freie Presse*, burkoltan azt írják ma, hogy a kormány házfeloszlatást tervez és a nemzetnek így módjában lesz ítéletét kimondani az obstruktorok fölött.

Más oldalról viszont azt a hírt terjesztették, hogy a kormány a fegyvernek használt választói jogi reformot akarja az ellenzék kezéből kiesavarni. És pedig oly módon, hogy gyorsan megvalósítja a reformot. A hír — melyet ma sokat vitattak a képviselők, azt tudja, hogy a kormány szeptember végére választójogi ankétot hívna egybe, amelynek előterjeszti a választójogi törvény tervezetét, gyorsan letárgyalatja és a javaslatot október elején már a parlament elé viszi.

### Schönaich bukása.

A politikai érdekességek súlypontja azonban most mégis Ausztriába lendült át. A nagy bonyodalom, amely a hadsereg fővezetőségében keletkezett volt, ma úgy látszik dülőre jutott. A közös hadügyminiszter, akinek lemondását már hetek óta kolportálják, ma csakugyan beadta lemondását. Mint azt *Ischiból* jelentik, a kabinetirodához ma nyújtotta be Schönaich lemondó iratát. A hivatalátadás augusztus huszonekettedikén lesz. A felség legutóbb meg gondolási időt adott Schönaichnak. Ez ma letelt, mire a lemondás végleg ténynyé vált.

A jól értesültség látszatával tetszelgők fantasztikus magyarázatokat fűznek az egész lemondási ügyhöz. Annyi kétségtelen, hogy Schönaich távozásában felette nagy része van a trónörökös akaratának. Ferenc Ferdinánd már több alkalommal kitérletet tett arra, hogy a hadsereg vezetőségét abba a modernebb

hőnérmesterré; 73 pályázó közül 6 találtatott legalkalmasabbnak erre a tisztségre.

Meg van elégedve a 600 korona évi fizetéssel, 6 remélhetőleg nem fog sztrájkolni.

Néhai Pap Béláról a szatmári gyilkosról megemlítette, hogy nagyon gyáva volt, nagyon kérte Balit, hogy ne hagyja szenvedni sokáig.

Sajnálta, hogy feleségét s 2 kis fiu gyermekét nem mutathatja be, mert azok épen a szülőben voltak.

Balinak nagyon előkelő vendégei szoktak lenni s csupán a vendégek megisznak nála évente 3—4 hektoliter jó vörös bort. Megjegyzem, hogy nagyon jó bora van.

Panaszkodott azonban, hogy a hírlapírók, kik meglátogatják, rendszeren megigérik, hogy elküldik a lapot, melyben róla írnak, de bizony az is csak ígéret marad; pedig hát ő nagyon szeret olvasni magáról.

Miután megigérttem neki, hogy én biztosan elküldöm, bucsut vettem tőle.

Mikor már jó messzire volt a kocsim Fad-tól, a gyönyörű tolnai lapályon, egyszer csak hátra fordul a kocsisom és azt kérdi tőlem:

— Hát aztán kezét is tetszett „vele“ fogni?...

## A régi és az új generáció.

— Párbeszéd. —

(Személyek: A kis mama és az ő doktor fia.)

A kis mama: De hiszen írva vagyok: aki vért ont, annak is vérontás által kell elpusztulnia.

A doktor: Igazad van, kis mama. De egyúttal az is írva vagyok: És bocsásd meg a mi vétkeinket azoképen, mint a hogy mi is megbocsátjuk azokat.

A kis mama: Na, hiszen ezzel sokra mennénk!

A doktor: Hát ez nem is a mai kornak való maxima, csak egy ideál, amely felé igyekeznünk kell. Így akarja ezt a keresztény vallás megalapítója.

A kis mama: Mert nem mondod egyszerűen Krisztusnak?

A doktor: Ha akarsz, így is nevezhetjük. A kis mama: Nevezhetjük! Nevezhetjük. Talán csak nem akarsz eltagadni Isten fiát?

A doktor: Nem, kis mama. De maradjunk a tárgynál. Aki vallásos, az megtartja Isten törvényeit. Ugy-e?

A kis mama: Természetesen.

A doktor: És ha azok ellentmondanak egymásnak, mint például ennél az esetről?

A kis mama: Akkor egy benső hang mondja meg, melyiket kövessük.

A doktor: Azt a benső hangot sokféleképen nevezik. Ebben az esetben önfentartási ösztönnek nevezik, a létért való küzdelemben.

A kis mama: Ez nem igaz! Isten maga helyezte be a bírákat Izráelbe.

A doktor: De ugyanő mondta azt is: Aki téged követ dobál...

A kis mama: Csak zavarba akarsz hozni! A te teóriád szerint tehát senkit se lehetne megbüntetni?

A doktor: Hogyne! De más alapon.

A kis mama: Milyen alapon?

A doktor: Azt te magad fogod nekem megmondani. Miért büntetik meg a gonosztevőket?

A kis mama: Hogy megjavítsák őket.

A doktor: A gyilkosokat is?

A kis mama: Ezek számára Isten maga jelölte ki a büntetést. Egyáltalán minden gonosztevő számára.

A doktor: Mi a gonosztevő?

A kis mama: Egy olyan ember, a ki lop, rabol, öl s egyáltalán kárt okoz embertársainak.

A doktor: Nem teszi-e az állam is ugyanezt? Mikor új és újabb adókat vet ki, megkárosítja a polgárokat vagyoniilag. Mikor arra

irányba terelje, amelynek 5 is hive. Ugy látzik akciójában Schönaich ellenkezésével találkozott s ennek az összeütközésnek a következménye lett a hadügyminiszter bukása.

Más oldalról viszont iparkodtak Schönaichot megtartani pozíciójában. Schönaich ugyanis utolsó audienciája óta, amikor lemondását első ízben előterjesztette, visszavonult a Semmeringre. A Glogovitz-villában vett lakást, ahonnan naponta nagy kirándulásokat végez. Ma korán reggel is nagy kiránduló utra indult, még pedig a király vejével. Mert tudni kell, hogy Schönaich egész napokat együtt töltött Ferenc Szalvátor főherceggel, a király vejével, akiről köztudomású, hogy feje annak a főhercegi blokknak, amely nem szívesen látja Ferenc Ferdinánd egyre erősödő befolyását. A Habsburgok csaknem kivétel nélkül aggodalommal látják a trónörökösnek azt a nem titkolt szándékát, hogy trónra kerülve, ki fogja terjeszteni gyermekeinek a jogait. Ez a magyarázata annak, hogy Ferenc Szalvátor feltűnően kitünteti társaságával Schönaichot, akit a trónörökös buktatott meg.

Igy mesélték el ezt a bő fantáziával rendelkezők. A valószínűség nem tulságosan sok, de a magyarázat kétségtelenül érdekes.

Schönaich utódjáról még nincs semmi hír. De bizonyos, hogy Schönaich magával rántotta a bukásba Conrad vezérkari főnököt, a trónörökös bizalmasát. Ezen a ponton megtört a trónörökös minden befolyása, mert a császár ragaszkodott ahhoz, hogy ha Schönaichnak mennie kell, bukják Hötzenorfi Conrad is.

#### A közös pénzügyminiszter a királynál.

Ischből jelentik, hogy Burián báró közös pénzügyminisztert a király holnap kihallgatáson fogadja. A kihallgatás délelőtt tizenegy órára van kitűzve. Burián báró holnap reggel Bécsből érkezik Ischlbe és az audencia után részt vesz az ünnepi ebéden.

#### Tévelygő társaság.

Az obstrukció rendezőinek viselkedésére már csak az a jó magyar kifejezés illik, hogy úgy viselkednek, mint akik vesztüket érzik. Ma az egyik obstrukció ellenes petíciót például a közoktatásügyi bizottságnak kívánták kiadni és harsányan nevettek ez ötletük fölött. Persze erről is névszerinti szavazás lesz majd valamikor, mert egyelőre pár tucat efféle törvényhozói munka van hátralékban. Közben a tegnapi aradi határozattól mélyen lesújtott ellen-

zék most szeretne valami egérutat nyerni az állítólag tervezett ischli miniszterutasások hírével és ezzel el akarja terelni a saját zavaráról a figyelmet és el szeretné hitetni a világgal, hogy kormányválság van. Szemére vetik a kormánynak, hogy nem törődik a Schönaich-ügygyel, pedig ez az ügy a magyar kormányválságnak szerintük első komoly előjele. Ha ezek a politikai találgatók jobban kutatták volna Hazai miniszter multkori ischli utjának a célját, talán egészen más szálakat fedeztek volna föl a Schönaich-ügy és a magyar kormány álláspontja között. Érdekes különben, hogy ma az egyik lapban maga a Justh párt szidja a kormányt, mert nem megy Ischlbe, mikor ilyen fontos ügyek forognak szóban, mint például a Schönaich és a Conrad-krízis. Szóval az ellenzék most már maga küldi a kormányt Ischlbe, ami nyilvánvalóvá teszi, hogy a mi ellenzékünknek az észjárása valóban kifürkészhetetlen. Az igazság az, hogy a kormánynak Ischlben most semmi dolga. Egyik tagja se gondol arra, hogy a felség elé járuljon. Khuen-Héderváry grófnak fő gondja az, hogy a munkapárt érthető felháborodását, melyet az ellenzék viselkedése miatt érez, csillapítsa és hogy a higgadt türelmesség jelszavának az impozáns kormány-tábor minden egyes tagjánál érvényt szerezzen.

A várakozás politikája, mint az eddigi fejlemények mutatják, az egyetlen, mely a mostani helyzetből való győzelmes kibontakozást biztosítja. Förster Aurél Kossuth-párti képviselő tegnapi kijelentése, hogy neki nem kell a választójogi reform és ő nem is akar róla beszélni, mert most erről nincsen szó, legjobban megvilágítja az ellenzék egységes voltát. Ezt a belső zűllést már meg nem akaszthatja semmi, csak ki kell várni.

#### Felelet Khuen-kör kérdésére.

Budapestről jelenti tudósítónk: A Választójogi Országos Szövetsége ma délután Justh Gyula elnöklete alatt foglalkozott azzal a körirattal, amelyet a miniszterelnök mint belügyminiszter intézett az ország különböző testületeihez a választójogi reformról mondandó tüzetes véleményadás céljából. A szövetség Justh Gyula beszéde után határozati javaslatot fogadott el, amely a következőket mondja:

„A Választójogi Országos Szövetsége megelégedéssel látja, hogy a választójogi reform érdekében mindinkább erősödő és a Szövetség által állandóan irányított mozgalom folytán a kormány is kényszerül arra, hogy ezzel a kérdéssel valamilyen formában foglalkozzék.”

A határozati javaslat azután megőfolja azt a véleményt, mintha a reform megvalósítá-

sához szükséges volna a népszámlálás eredményének bevárása.

Az 1905. és 1908. évben készült Kristóffy és Andrassy-féle reformtervezetek mellett levő statisztikai táblázatok ma is megnyugvással felhasználhatók, mert hiszen minden újabb statisztikai felvétel nélkül is biztosra mondhatjuk, hogy 1909. óta a magyarság számaránya csak kedvezően változhatott.

#### Minisztertanács.

Budapestről jelenti tudósítónk: A kormány tagjai ma délután öt órakor Héderváry miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak, amelyen Zichy János gróf és Hazai Samu kivételével a többi miniszterek résztvettek. A minisztertanács kizárólag folyó ügyeket tárgyalt.

## VÁROS ÉS MEGYE.

Jó üzlet a parcellázás. Megirtuk, hogy a törvényhatósági bizottság a város periferiáin lévő magán telkek parcellázását úgy akarja megnehezíteni és ezáltal a külterjes fejlődésnek úgy akar gátat vetni, hogy a telekfelosztást súlyos feltételekhez köti. Ugy látszik azonban, hogy a parcellázás következtében a telkek értéke annyira emelkedik, hogy a tulajdonos még a városnak fizetendő nagy összegek számbavétele után is igen jó üzletet csinál, mert különben Mosóczy István nem jelentette volna be a tanácsnak, hogy az összes kikötéseket elfogadja, sőt a világítás költségeit 12 esztendőre előre deponálja. Tehát háromtelket ingyen enged át, az összes utcákat kihatítja és köveztetni, hat lámpát felszereltet, a világítás költségeit viseli és csak azt kéri, hogy az előre befizetendő összeg erejéig maga a város gondoskodjék a világító testek elhelyezéséről.

Bővíteni kell az alsótemetőt. A tanács legközelebbi ülésén foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy az alsótemető szűkös helyi viszonyain miként változtasson. A temető ugyanis majdnem megtelt és a mellette elterülő epreskert odacsatolása elkerülhetetlenné vált. Minthogy a kert bérbe van adva, a bérletet sürgősen fel kell mondani.

kényszeríti őket, hogy háboruba menjenek, mert ügyetlen diplomaták idáig vitték a dolgokat, akkor az életükben okoz kárt.

A kis mama: Ez egészen más. Hiszen ezt a hazáért tessék!

A doktor: A haza csak egy fogalom, a mely egy század alatt is többször változhat.

A kis mama: De az állam csak nem gonosztevő! Ez igazán ostobaság!

A doktor: Természetesen, hogy nem az, mivel nála van a hatalom.

A kis mama: Másképen az volna?

A doktor: Mindenki, aki gonosztettet követ el, gonosztevő.

A kis mama: Hát az állam is követ el gonosztettet?

A doktor: A háboruszkodás antiszociális dolog, mert az életet veszélyezteti. Ugyanigy van az adóval s a fényűzéssel, amelyet egyesek a többiek rovására üznek. Minden intolerancia az s egyáltalán mindaz, ami egyetlen embernek is árt.

A kis mama: Így, te okos ember! És mért nem büntetik meg az államot is, mint a gonosztevőket, ha ugyanazt teszi mind a kettő?

A doktor: A kettő nem ugyanaz. Mert az állam elnyomja a gyengébbet s a gyengébbnek ezt tűrni kell. De a gonosztevő olyan valami ellen harcol, amely nála együttesen erősebb. Azért meg kell őt büntetni. A gyengébbnek soha sincsen igaza.

A kis mama: Akkor hát minden büntetés tulajdonképpen csak erőbizonyíték volna.

A doktor: Olyanformán.

A kis mama: És a morálhoz semmi köze nincsen?

A doktor: Te mondad.

A kis mama: Hát akkor miért zárják be a gonosztevőket?

A doktor: Hogy az emberiséget megvédjék előlük s hogy azokat az elemeket, amelyek antiszociális cselekedeteket akarnak elkövetni, ebben a tervükben megakadályozzák.

A kis mama: Akkor egyszerűbb lenne mindjárt felkötni őket.

A doktor: Ezt tették is a középkorban. De a mi időkünk humánusabb lett. Nem bír vért látni.

A kis mama: De hiszen annyi más olyan dolog van, ami másnak árt, például a hamis bukás s a többi és ezeket a gonosztevőket futni hagyják!

A doktor: Mert ezeket a dolgokat nagyon is nagy tömegben követik el. A többség irányítja az erkölcsöt.

A kis mama: Ez ostobaság! Ezek csak a moderneknek szép szavai. Azt, aki másnak árt, mindig meg kellene büntetni. Ez a morál. És ettől nem fogsz eltántorítani.

A doktor: Tudom.

A kis mama: A gonosztevőknek, vagy a mint te mondd, azoknak az embereknek, akik a társadalommal harcban állanak, nem szabad lett volna ezt a harcot megkezdeniök!

A doktor: Ők nem kezdték meg. Rájuk kényszerítették azt.

A kis mama: Miért? Senkit sem kényszerítenek például a lopásra.

A doktor: Eltekintve az öröklött hajlamtól, a kedvezőtlen életviszonyok hajtják bele a legtöbb embert a bünbe. A ki nem született gonosztevőnek, az legtöbbnyire sokáig küzdött becsületesen a legnehezebb életfeltételek között s csak azután bukott el. Ezeket az életfeltételeket pedig a társadalom erőszakolta rá. Előbb a társadalom üldözte őt, most ő lett a társadalom ellenségévé.

A kis mama: És ha ezt a bűnt nem büntetnék meg, jobb volna úgy?

A doktor: De meg kell őt büntetni! Védekezni kell ellene, legalább egy időre.

A kis mama: Te tehát a büntetésben nem látsz javítást?

A doktor: A büntetéstől való félelem még sohasem tartott vissza egy bűnt sem a gonosztétől. Ezt tanítja a középkor is, a melyben a büntetés nagyobb volt, mint most, s a gonosztévők száma mégis sokkal több.

A kis mama: De a halálbüntetés mégis csak elijeszti az embereket. Mégis csak meggondolják a dolgot, mielőtt ennek kitennék magukat.

A doktor: Azokban az államokban, ahol életfogytiglani fogház van a halálbüntetés helyett a statutumokban, nem fordul elő több gyilkosság, mint nálunk.

## Kivégezték Szalma Istvánt.

— A bátor rablógyilkos. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Ezred, augusztus 11.

A hóhér elvégezte kötelességét! Szalma István rablógyilkossal, ma reggel hét óra tíz perckor végzett a földi igazságszolgáltatás. Azok az utolsó pillanatok, az a rövid út a síralomháztól — az akasztófaig, amely szörnyűségeivel a legelvetemültebb lelket is megrebentti és Istenhez téríti, ez a vérfagyasztó középkori aktus, nyomtalanul suhant el Szalma István fölött. Ugy ment a bitó alá meg nem törve, buta paraszti gögijének fensőbbiségével, mintha vőfély lett volna. Azt lehetne mondani: Szalma István szépen végzett. Ez azonban már nem bátorság volt, a bivaly lépdel így, öntudatlanul, félelemre képtelenül, veszte elő, a vágóhídra. Az akasztás iszonyú főlháborító, embertelen. A legfényesebb elmék, a legnagyobb tudósok pálcát törtek a barbár intézmény fellett. Mégis nem lehet másképen. Hát az a szerencsétlen ember nem vergődött, nem élte át a közeledő, biztos halál minden borzalmát, akinek Szalma István egy ködös, őszi hajnalon a mellére térdelt és a szívébe mártotta a kését, hogy leszurja és kirabolja?

Nem lehet másképen. A középkor óta bizonyosan finomodott az ember és a középkorból megmaradt rettenetes halálnem fellázítja az idegeit. De hazugság és álhumanizmus az, amely kisebbnek látja a bűnt, mint a büntetést. Az élet a legdrágább kincs, istentől való ajándék. Aki elveszi, vegye el büntetését. Kétezer év kulturája legfeljebb csak azt követelheti meg, hogy úgy a halálraítéltekre, mint a társadalomra elviselhetőbbé tegyük ezt a szörnyű, kegyetlen aktust. A közönséget, mindenkit, aki az idegölő, félelmetes látvány tanuja volt, valószínűleg hipnotizált a delikvens nyugodt elszántsága. A felkelő nap sugarai ma reggel már a rablógyilkos éltetlen testét simogatták...

### Az utolsó órák.

Dr. Sebők Ferenc, Szalma védőjének helyettese tegnap délután közölte az elítélttel, hogy nem kapott kegyelmet.

Szalma közömbösen fogadta a hírt.

A kis mama: Akkor hát nincs egyáltalán remény arra, hogy a gonoszítottak valaha megkevesbedjenek.

A doktor: De igen, csak hogy a megjavítási kísérleteket a másik táborban kell kezdeni.

A kis mama: A másik táborban?

A doktor: Igen. A társadalomnak kell javulni, s belátni, hogy önmagának árt, mikor megtűri azt, hogy egyesek olyan rettenetes életviszonyok között éljenek. A társadalomnak kell szociálistábbá válni. A japánok már el is kezdték ezt.

A kis mama: Ha ez így lenne, akkor a legnagyobb gyárosok, akik annyi ezer embernek adnak kenyeret, lennének tulajdonképpen a legnagyobb „antiszociálisták.”

A doktor: Marx és Lassalle is ilyenformán beszélnek.

A kis mama: Akkor hát te szociáldemokrata vagy!

A doktor: Nem egészen. A szociáldemokraták jövődöbéli állama és a mai büntetőjog között, mely az erősebbet védi, még sok lépcsőfok van. Ezek közül az egyikben valószínűleg megtaláljuk az igazi jogot!

A kis mama: Az isteni jogot?

A doktor: Hogy minden ember úgy szeresse egymást, mint egy nagy testvériségnek tagjait.

— Nem is bánom! Jobb meghalni, mint itt megpenészedni.

Közben kalácsot evett jóízűen.

— Eddig miért nem adott ilyen jó kosztot? — kérdezte a börtönőrrel.

— Mert nem volt rá pénzem, — hangzott a felelet.

— Dehogy is nem volt magának!

— Bizony nem! Különbözn megnézheti a zsebeimet...

— No, csak nem fogom kikutatni! —

Estefelé az elítéltt már kezdett magába szállni. Sokat cigarettázott, amit régen élvezett és el is kábult tőle. Állandóan mellette volt dr. Sebők Ferenc, akihez így szólt!

— Csodálom, hogy már reggel kivégeznek. Hiszen három nap a megdölgés ideje. Így volt ez Husz Ábrahámnál is.

Majd jókedvűen tette hozzá:

— Csak azt sajnálom, hogy nem hoznak ide három szál cigányt és nem táncolhatom ki magamat! ...

Itt egy kis szünetet tartott és azután minden átmenet nélkül jegyezte meg:

— Egy mágnást szeretnék!

— Minek az magának? — kérdezte dr. Sebők.

— Ferblizni akarok vele. Mindegyben becsaphat, de ebben az egyben nem.

Utóbb már mindjobban megtört Szalma István. Imádkozott és megjelent nála a pap is, noha délelőtt még semmi szín alatt sem akart részesülni a vallás vigasztalásaiban.

— De soká lesz még reggel! Bár csak már itt volna a hét óra — sopázkodott Szalma.

Ezután levelet írt a volt menyasszonyának, Kovács Annának.

„Köszönöm, írja levelében, — hogy ilyen bűnt szeretted, mint amilyen én vagyok. Ha majd a férgek eszik a husomat, mert engem úgy sem tartanak oda, ahová mást, akkor is rád gondolok...”

A levél befejeztével hirtelen kijelentette, hogy borotválkozni szeretne, mert fél, hogy a mester — így emlegeti Bali Mihály hóhért — szerzője megakad az arcában. Veszedelmes kívánság volt ez. Sokáig is tanakodtak rajta, hogy teljesítsék-e, mert hát nem szabad olyan eszközt, mint a borotva, az elítéltt közelébe engedni. Végül beborotvált Kovács Imre fegyházórt, aki egy önbortváló készüléket hozott és maga borotválta meg vele Szalma Istvánt.

— Tudom, megemlegeti, hogy itt borotvált meg engem a 18-asban, — jegyezte meg az elítéltt. (Tizenhét a cellájának a száma)

Aztán érdeklődött a borotválkozó eszköz iránt.

— Nagyszerű masina! — mondotta. — Ilyet vennék, ha még életben maradnék.

A legutolsó kívánsága az volt, hogy látogassa meg őt Bali Mihály. Elküldték a hóhért, aki meg is jelent. Szalma felállt, meghajlotta a fejét és hosszú csönd után így szólt:

— Nagyon szépen kérem, mondja el, hogy történik a dolog?

— Csak annyit mondhatok, — felelte Bali Mihály, — hogy nem fog szenvedni. Rajtam nem mulik semmi sem. Viselkedjék nyugodtan! Egy pillanat műve az egész.

— Legyen is rajta kérem, hogy ne szenvedjek sokat. Hányadik leszek azok között, akiket maga végzett ki?

— Huszonhatot akasztottam fel eddig.

— Én leszek hát a huszonhetedik?

— Azaz, hogy mégsem! Hanem a huszonkilencedik. A kineveztetésem előtt három embert akasztottam fel Boszniában.

Azután Bali kiment. Szalma nyugatosan utána szólt:

— Vót szerencsém.

Ekkövetkezett ekkor a vacsora ideje. Szalma

Istvánnak nagyon fájt a feje a sok dohánytól. Nem akart enni. Sebők dr. hozatott neki disznókarmoadlit meg sajtot és kérlelte:

— Na egyék! Az én kedvemért!...

Szalma evett néhány harapást és aztán kérte Sebők doktort, hogy jöjjön el már reggel három órára, hadd teljen legalább gyorsabban az idő.

Fél kilenc órakor távozott Sebők dr. a cellából és Szalma lefeküdt.

Ezalatt lenn felállították a bitófát, amelyet egy börtönőr faragott, aki ácsmester volt valamikor...

### Ma hajnalban

Tegnap este a lelkész átment a Szalma mellett lévő cellába, a melyet az 5 számúra rendeztek be. Szalma hamarosan elaludt s hajnali 3 óráig nyugodtan aludt egyfolytában. 8 óra után fölkel, megéve három szelet szalámit és fél liter bort ivott rá. Aztán cigarettára gyújtott és gyors egymásutánban reggeli 7 óráig 35 cigarettát szívott el. Reggei 5 óráig különféle számtani műveletekkel foglalkozott, majd beszélgetett Bezdán lelkésszel, aki időközben fölkereste. Reggel 7 órakor a lelkész felállott s azt mondta Szalmának:

— No, most mehetünk, fiam.

Szalma, a kinek cigarettája volt a szájában, így szólt:

— Még csak egy szippantást főtisztelendő uram.

Egyet szippantott, azután eldobta a cigarettát. A lelkész föl szólítására rövid imát mondott és azután maga mondta:

— Most menjünk, főtisztelendő uram.

A Csillagbörtön 1. számú udvarán ezalatt nagy közönség gyűlt egybe. Mintegy 150 jegyet adtak ki, többnyire újságíróknak, orvosoknak és katonatiszteknek. A bitófát 27 fegyveres őr vette körül. Maga a bitó 2 és fél méter magas faoszlop, melyhez hátul létra van támasztva, előtte két lépcsős zsámoly. Az oszlopon két kampó van elől, oldalt pedig csiga. A bitófán főn vékonyabb kötél van megerősítve, a melyet a halálra ítéltnek a nyakára akasztanak, lenn pedig erősebb kötél a lábak lehuzása számára.

A bitófa mellett Bali Mihály és két pribékje foglalt helyet, előtte zöld asztalnál Gerhauser József törvényszéki bíró, Zombory Jenő kir. ügyész, Hubay László dr. kir. alügyész, Berger Mór és Gyurica Sándor törvényszéki orvosok, Müller Mór börtönigazgató, Lázár György polgármester, Szalay József h. főkapitány és Hevessy Kálmán törvényszéki elnök. Az 1. számú udvar körül az összes helyiségekből elszállították a rabokat, hogy ne lássák a kivégzést. A munka a börtön összes műhelyeiben szünetelt.

Pontban 7 órakor Hubay László alügyész a következőket mondotta:

— Az eljárás tárgya Szalma István halálos ítéletének végrehajtása. Az eljárást megnyitom. Megállapítom, hogy a törvény értelmében a jelenlétre kötelezettek jelen vannak. Elrendelem az eljárás megkezdését. Vezessék be az elítélteket.

### A kivégzés.

Erre a vizsgálati foglyok épületéből, oldalról hat börtönőr között belépett az udvarra Szalma István. Teljesen nyugodtan közeledett új rabruhában, az arca friesen van borotvált. Három lépéssel az asztal előtt katonás, feszes tartásban megállt. Mellette van Bezdán lelkész teljes papi ornátusban. Erre Gerhauser Márton törvényszéki bíró felemelkedik a zöld asztal mellől s felolvassa a halálos ítéletet. Szalma István mindezt nyugodtan hallgatja végig, csupán a befejező szavaknál vonaglik néhányszor

a szája széle. A lelkész könyezik-mellette, Szalma ránéz, majd elfordítja fejét, de arca a meghatottságnak semmi nyoma. 7 óra 10 perckor Hubay László alügyész Bali Mihály felé fordulva, ezt mondja:

— Ezekután Szalma István elíteltet átadom önnek, hóhér, teljesítse kötelességét!

Szalma minden felszólítás nélkül nyugodtan sarkon fordul és odamegy a bitófához. A lelkész eléje tartja a keresztet, melyet megcsókol. Ebben a pillanatban a hóhér megjelenik a létra tetején a bitó mögött. Szalma, amint észreveszi a hóhért, odaszól hozzá:

— Kérem, csak gyorsan, mire a hóhér azt feleli:

— Csak viselje nyugodtan magát. A fekete ruhás pribékek erre két oldalt a delikvenshez sietnek, összekötözik kezeit és lábait és fölemelik a zsámolyra. Szalma csak ekkor felel a hóhér biztatására:

— Bátor leszek, mondja.

Ebben a pillanatban a hóhér odanyomja fejét a bitófához, ráilleszti a hurkot, melylyel erősen összeszorítja nyakát. Szalma arca megduzzad, majd vérvörös színt ölt. A hóhér rátesz egy kendőt arcára és a fejét kétszer elcsavarja. A pribékek kirántják a zsámolyt lába alól és a lábaira illesztett kötelet rácsavarják a bitó oldalán lévő vasszögre és teljes erővel huzzák lefelé.

A delikvens kezei elkékülnek és a hóhér zsebkendőjével folyton törli a száját.

7 óra 15 perckor Bali Mihály a bitó elé áll és ezt mondja:

— Ügyész urnak, jelentem alássan, végrehajtottam az ítéletet. Érdekes, hogy az ítélet végrehajtása alatt senki sem lett rosszul. Az elítelt nyugalma valósággal hipnotizálta a nézőközönséget. A törvényszék orvosai ezután megvizsgálták Szalma szívverését és konstatálták, hogy Szalma meghalt. Bezdán lelkész hangosan imádkozni kezd, mire az órséget is imához vezénylik. Az órség letérdel és elmondja a Miatyánkat és Üdvözlégy Máriát.

Hét óra ötvenhárom perckor levették a bitófáról a holttestet. A két pribék emelte le a kihült tetemet és befektették egy erre a célra készült fakoporsóba, ami azonban inkább ládának, mint koporsónak nézett ki.

Fehér vászonnal takarták le és szuronyos börtönőrök kíséretében bevitték a második udvarba.

A halott arcán kevés változás állott be. Valamivel fehérebb lett, mint azelőtt volt. Szájából pedig fehéren bugyogott ki a nyál. Kezén a hurk mély vörös sávot vágott. Kezefeje vörös lila színben játszott, körmei hófehéreké váltak. Nyakán csak egy vékony vörös sáv látszott, a kötélen nem is vágott mély nyomokat a nyakba.

#### A halotti jegyzőkönyv.

Amikor kivitték a holttestet az udvarból, Hubacsek törvényszéki jegyző fölolvasta a jegyzőkönyvet, amely így szól:

Jegyzőkönyv, főlvetetett 1911. augusztus 11-ikén délelőtt nyolc órakor, a szegedi kerületi börtön első számú udvarában gyilkosság és rablás bűnete miatt kötél általi halál büntetésre ítélt Szalma István büntetésének végrehajtása tárgyában. A szegedi királyi törvényszék meghívása folytán jelen voltak az ügyészség részére Hubay László dr. törvényszéki ügyész, a bíróság részéről Gerhäuser József dr. királyi törvényszéki bíró, Hubacsek Béla jegyzőkönyvvezető, a közigazgatási hatóság részéről Szalay József dr. főkapitány-helyettes, a kerületi börtön igazgatója Müller Mór, Bezdán János katolikus lelkész, Berger Mór dr. és Gyurica Sándor dr. törvényszéki orvosok és Bali Mihály magyar királyi állami hóhér.

Miután a királyi ügyészség képviselőjében eljáró királyi alügyész a helyszínen megjelen-

tek megjelenését megállapítja, az elíteltet elővezetik. A megállapítás reggel hét órakor történt. Ezt követően a királyi törvényszék kiküldött bírója fölolvasta az esküdtbíróóság 3778. számú ítéletének rendelkező részét, a királyi Kuria határozatának a semmiégi panasz elvetésére vonatkozó rendelkezését, valamint a királyi Kurianak a kegyelmi kérvényre hozott legfeljebb elhatározásról szóló értesítését.

Az eljáró királyi alügyész kijelentette, hogy az elíteltet átadja a hóhérnak. Az átadás a szegedi királyi kerületi börtön körülzárt udvarán e célra föllállított bitófánál hét óra tíz perckor történt meg. A jelenlevő királyi törvényszéki orvosok Szalma István elítelt halálát hét óra huszonhárom perckor jelentették. Harminc perccel mulva a holttestet leemelték a bitóról. A jegyzőkönyv főlvétele és aláírása után a megjelentek eltávoztak. A jegyzőkönyvet a hivatalból jelen voltak aláírták.

#### Tülekedés a kötélért.

Alig vették le a holttestet a bitóról, már is Bali köré sereglett az udvaron összegyűlt tömeg.

— Bali bácsi, hóhér bácsi kötelet adjon.

A nagy láрма miatt félbe kellett szakítani a jegyzőkönyv főlvasását.

— Ha nem szüntetik be a lármát, kiűritetem az udvart — hangzott a szigorú parancs a börtön igazgatójától.

A láрма szünetelt, de azért a tömeg ragaszkodott, hogy kötélt hozzon, egy lépésnyire sem engedték Balit elmenni.

A nagyon apróra összevagdalt kötelet egy és két koronájával árusította a hóhér. Kint az utcán, a börtön előtt is óriási tömeg várta a hóhért, kötelet akartak venni.

— Jut mindenkinek, várjanak a sorjukra — vigasztalta meg Bali a nyugtalanokokat.

Egész a város közepéig üldözték Balit a kötélért.

#### Bali beszél.

Bali Mihály, a hóhér jóvalis közlékeny ember. Az újságírókkal szívesen áll szóba, még autogrammot is adott az újságíróknak. Bali elmondotta:

— Jól viselkedett Szalma, szépen is ment az akasztás. Tegnap este megvigasztaltam, hogy ne féljen, értem én már a mester-ségemet. Sok embert küldtem már hivatalosan a másvilágra.

— Minden akasztásnál más kötelet használ?

— Dehogy. Tízennyolc embert akasztottam már ezzel a kötéllel. Csak azt a kötelet amivel a delikvens kezét kötöm össze változtatom. Ezt a kötelet megveszi a közönség, mert azt mondják, szerencsét hoz.

— Minden delikvens ilyen nyugodtan viselkedett?

— Többnyire nem félnek azok már, azután meg én nagyon barátságos vagyok velük szemben. Mintha csak simogatnám őket, úgy csinálom az akasztást.

Többet nem mondhatott, mert megrohanta a közönség kötélért.

#### Az utca képe.

Már a kora hajnalban kezdtek szállingózni a kíváncsiak a börtönépület elé. Reggel hat órakor már hatalmas emberáradat gyűlt a Mars téren a Csillagbörtön homlokzata előtt. A tömeg mindinkább szaporodott, úgy hogy reggel hét órakor mintegy ezernyi néptömeg leste kíváncsian a halálos ítélet végrehajtásának körülményeit.

Bámész, irigy pillantásokat löveltek a „szerencsés holdog halandók” felé, akiknek részben hivatalos kötelességük, részben jogos érdeklődés folytán módjukban volt belépni a kivégzés színterére. Közben találgatták a kivégzés momentumait, most már tán vége is van. Istenem! Söhajtoztak az öreg asszonyok.

Eközben a börtön udvarán lejátszódott a rettenetes, szomorú aktus. A jelen volt újságírók és más hivatalos egyének kezdenek kifele törekedni. Az utca népe ezek arcáról igyekszik ellesni a halálos ítélet végrehajtásának hatását.

Közben lezajlott az aktus utójátéka is. Megtörtént a kötélrészletekre való licitáció is, megosztózkodtak a kötélben, elsréledtek a színtérről valamennyien, el a hivatalos személyek is.

Különös érdekességet adott a dolognak az a sajtóságos körülmény, hogy a halálos ítélet végrehajtásának egész tartama alatt a szomszédos honvéd huszár laktanyában szólt a zene. Szólt amikor elkezdették, és szólt amíg befejezték.

#### Boncolás — temetés.

Tíz órakor felboncolták Szalma holttestét. Megállapították, hogy ép, egészséges ember volt. Az agyvelejét, a koponya-falat, az idegek és izomzat egy részét, a szemgolyót, a szívet, tüdőt és májat felküldték a budapesti anatómia-intézetbe.

A boncolás után, tizenkét órakor, egyszerű gyalulatlan fakoporsóba tették Szalma holttestét. A lelkész beszentelte, aztán kocsira tették a koporsót és kivitték a dorozsmai-uti rabtemetőbe. Két börtönőr és két rab kísérte el Szalmát utolsó útjára. A rabok elföldelték a koporsót és a sir fejéhez egy fehér keresztet tűztek. Semmi név nincs a keresztben, csak egy szám: 124. Ez volt Szalma rabszáma, ez jelzi a dorozsmai uti rabtemetőben a rablógyilkos sírját...

#### Szalma István menyasszonya.

Szalma Istvánnak a rablógyilkosság előtt udvavölgyleg menyasszonya volt Makón. Egy cselédleány volt a menyasszonya. Kovács Anna. A leány két hónapja Szegedre került, egy bankárnál van alkalmazásban. Egy újságíró felkereste a leányt, akitől érdekes részleteket tudott meg Szalma Istvánra vonatkozólag.

— Nem tagadom, — szerettem Szalma Istvánt. Én jó legénynek ismertem. Négy évvel ezelőtt ismerkedtem meg vele Makón. A kutra mentem vizért, mikor hozzám osatlakozott, bemutatkozott és már akkor meg is mondta, hogy feleségül vesz. Azután gyakran találkoztunk. Karácsonykor volt az eljegyzésünk. Aranygyűrűt adott, kérdeztem, honnan szerzett pénzt, mert ő szegény legény volt. Azt mondta, hogy egy barátjától kért kölcsön. Később tudtam meg, amikor már jöttek érte a csendőrök, hogy rablógyilkosságot követett el. Azt mondják, én miattam... Én nem mondtam neki, hogy gyilkoljon!

— Néhány hónappal ezelőtt meglátogattam a börtönben. Meglepődve végignézt, de nem szólt hozzám egy szót sem. Otthagytam anélkül, hogy beszélgettem volna vele.

— Az újságban olvastam, hogy fölakasztják. Elmentem ma reggel a börtön elé, de nem mertem bemenni. Félttem, hogy nem tudom végignézni. Ugy mesélték el, hogy nyugodt volt. Én nagyon sajnálom szegényt...

A leány hangosan zokogni kezdett, arcát a tenyerébe temette.

#### A halálati verset.

Az öt hónap alatt, amelyet Szalma István a halálos ítélet tudatával töltött el a zárkájában, szentimentális verseket firkálgatott. Kuriozumból néhány sorát ideiktatjuk:

Kitagadott engem az édes anyám,  
Hogy ne legyen se országom se hazám.  
Csipkebokr legyen az én szállásom,  
Ott se soká legyen megmaradásom.

Megölelem a sötét sir homályát,  
Mely én n kem nagy örömet csak úgy ad  
Ölelésem forró lángja  
Sötét sirt majd átjárja.

A kedvesemnek fájdalma  
Sötét sirban szívem rázza  
Ugy söhajtom, söhajtásim  
Kedves kis lánynak ajkaid  
Kedves kis lány ne buslakodj,  
A föld alatt add glakok, mig el nem jössz.

## Eljen a köztársaság!

— Dr. Csonka N. György lapja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Tudják-e önök, hogy ki az a Csonka Gyurka? Valószínűleg már elfelejtették a nevét, tehát ő gondoskodik róla, hogy a közönség emlékében folyton felfrissüljön ez a név: Nagy György dr. — Nagy Gyurka, a kemény székely gyerek tudvalóval nemrég odahagyta ősi fészket, székelyországot, mert megbuktaták a saját pátriájában. Hódmezővásárhelyre költözött, megnősült és azt hitték: megkomolyodott. Ámde minden komolykodása ellenére se vesztette el a „Csonka Gyurka” nevet. Ez onnan maradt rajta, hogy egy alkalommal, amikor lekészt a képviselőház üléséről, sürgős táviratot küldött az akkori elnöknek s tiltakozott a Ház ülésének megnyitása ellen, mondván: „Én nélkülem a parlament csonka, nem tanácskozásképes.”

Csonka N. György dr. azóta kibukott a parlamentből és ime, a Ház mégis tanácskozásképes. A parlamentnek nem hiányzik Nagy György, de Nagy Györgynek hiányzik a parlament. Nem tudja hol kinyilatkoztatni rettenthetlen ellenzéki érzelmeit és nincs tere annak bizonyítására, hogy ő külön uralkodó lenne, mint Ferenc József.

Ezért a keményfejű Nagy György, a soha ki nem engesztelhető nagy fiu, lapot indít, amely minden hónapban megjelenik legalább egyszer és amelynek egy forró célja lesz: megbuktatni a Habsburg dinasztiát.

Ezt különben a lapalapító a következő lendületes írással adja tudtul a t. o. közönségnek:

**Előfizetési felhívás.** Októbertől kezdve „Magyar Köztársaság” címmel politikai lapot szerkesztek. A lap minden hó 14-ik napján fog megjelenni, hogy megjelenésének idejével is emlékeztessen nemzeti történelmünk legegészségesebb napjára: 1849 ápr. 14. ére.

Lapommal szolgálni akarok lelkeim örökegy szentségének: a köztársasági eszmének. Hízogó hazugság a magyar nemzet királyhűsége. A történelem mást tanít! A népszerűt glóriás szentjei: Rákóczi és Kossuth a király ellen közdöttek, az ónodi országgyűlésen és a debreceni nagy templomon át vezetett útjuk a nemzet szívébe, az örök életnek ehhez az elő forrásához. Ott él milliók szívében a teljes nemzeti függetlenség eszméje s csak ébresztgetni, költögetni kell! Vagyunk, kik vállalkozunk az ébresztés szavára, a költögetés munkájára.

Gyűlölöm az elnyelt átkot, a zsebbe rejtett öklöt, az ijedős igazságot. A köztársasági eszme az ő hivatól férfias szólkimondást, trónusvivő tetteket, vértanúságra is kész elszántságot követel. Érzem az eszme nagysága mellett az én tehetőségem törpeségét, de érzem azt is, hogy az a szentséges szeretet, mellyel az emberi méltóságnak és a nemzeti függetlenségnek államformájához ragaszkodom, — ha kell szenvedve, üldöztetve is, — Rákóczi és Kossuth országa eljövételén!

Büszkén hirdetem, hogy a magyar köztársaság eszméjének vannak nálamnál kiváltságosabb erejű hitvallói, de szerénytelenség nélkül állíthatom azt is, hogy nincs senki, ki kevésbé félne az önkényuralom paragrafusos és fegyveres pandurjaitól s a ki több hittel hinne a népfelleg dalában. Annak a félelemnek hiánya s ennek a hitnek teljessége teszi hazafias köteleességemé a „Magyar Köztársaság” szerkesztését.

Lapomban mindenről s mindenkiről csak a tiszta igazat fogom írni, de ezt megírom s király-

ság államformájáról s I. Ferenc Józsefről is. *Isten engem úgy segítjen!* Hódmező-Vásárhely, 1911. augusztus havában. Dr. Nagy György.

## Párbaj

a közös hadsereg megsértése miatt  
(Károlyi gróf és Sternberg gróf afférja.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Bécs, augusztus 11.

Az utolsó évek egyik legérdekesebb afférja, a Sternberg-inzultus, csak ma került a lovagias elintézés útjára. Négy nap óta forrong a levegőben ez az affér, amelyet még augusztus hetedikén szított föl Károlyi József gróf a pártonkívüli függetlenségek fiatal vezére, amikor hóhérmunkának nevezte a császári hadsereg negyvenkilencediki szereplését. A Marienbadban időző Sternberg Adalbert gróf, táviratilag inzultálta Károlyi gróftól ezért a kifejezésért. Hogy hol van ez az inzultáló távirat, máig sem derült ki. Károlyi gróf nem kapta meg, de miután megbízottainak Sternberg gróf tegnap táviratban megerősítette a sértő távirat létezését, ma megindult a lovagias eljárás.

Tegnap délután a gyorsvonattal utazott föl Bécsbe Károlyi két segédje: Hadik-Barkóczy Edre gróf és Rohonczy Lőrinc. Este érkeztek meg és Hadik-Barkóczy a Bristol-ba szállt, ahol az I. emeleti 119. számú szobát bérelte ki, Rohonczy Lőrinc pedig a Hotel Imperial-ban szállt meg.

Réggel Rohonczy Lőrinc egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Az ügy természetéből folyik hogy érdemleges fölvilágosítással nem szolgálhatok. Csak annyit mondhatok, hogy az ügyben még nem történt semmi.

Nem is történhetett. A megállapodás az volt, hogy Sternberg gróffal délelőtt 11 órakor találkoztak Károlyi segédei a bécsi Jockey-Klubban. Még a segédekkel való találkozását megelőzően fogadott Sternberg Adalbert gróf egy hírlapírót. A gróf féltizkor érkezett meg Marienbadból, átöltözött és nyomban ezután nagy előzékenységgel nyilatkozott az afféról.

— Károlyi beszédét én Marienbad-ban olvastam és szörnyen fölháborított. Magam sem riadtam vissza gyakran erős hang használatától, de ez a szokatlan tónus mégis megdöbbentett. Egy ideig töprengtem magamban, mit tegyek, de aztán gyors elhatározással föladtam a táviratot. Augusztus hetedikén délután három órakor történt ez és érthetetlen, miért késset eddig a kézbesítés.

— Most azonban mennem kell — szolt Sternberg és engedelmet kért. Átment a Bristolba, majd a Jockey-Klubba, ahol háromnegyed tizenegykor találkozott Károlyi gróf megbízottaival.

A tanácskozás meglehetősen hosszú ideig tartott, teljes két óra hosszat tárgyalta Sternberg Károlyi József segédeivel. Egy órakor a segédek visszatértek a Bristolba, ahol Rohonczy Lőrinc így nyilatkozott:

— Még nem történt semmi. Megismételtük Sternberg gróf előtt a távirati kihívást; ő a korai délutáni órákra helyezte kilátásba segédeinek megnevezését.

Nemsokára megjelent a Bristolban Sternberg Adalbert gróf is, szokása szerint, félrekapott kalappal, excentrikus nyakkendővel, szürke ruhában. Egyedül leült ebédelni rendez asztalánál. Sternberg gróf különben egy prágai német lapban érdekesen indokolta meg inzultáló táviratát.

— Mindenekelőtt konstatalem — írja — hogy táviratomnak semmi politikai mellékíze nincs. Semmi közöm a 48—49-iki osztrák had-

sereghez, ezért feleljenek a bécsi hivatalos intéző körök, akiknek kötelességük a hadsereget a történelem ítélőszéke előtt megvédelmezni. Apám abban az időben ezredes, majd tábornagy volt a hadseregben, felékesítve a Mária Terézia-rendjellel, az emberi és katonai éretnyek minden diszével. Én sokáig haboztam, de végre rájöttem, hogy *mint fiúnak boszut kell állani apám emlékéért.* Természetes, hogy a tudatosan elkövetett sértésért minden felelősséget vállalok.

Délután 3 órakor folytatták a tárgyalást Sternberggel Károlyi segédei, de ismét eredménytelenül. Sternberg grófnak pechje volt a segédeivel. Még mindig nem nevezhette meg a megbízottait. Egy táviratot küldött el már Karlsbadból két grófnak, egy hercegnek és egy követségi titkárnak. *Két refus-t kapott, a többiek még nem válaszoltak.* Sternberg gróf három óra után hosszan tárgyalta Hoyos gróf követségi tanácsossal, de *Hoyos nem vállalta a megbízatást.*

Végre este egy segédet megnevezett Sternberg gróf. *Lichtenstein* Alfréd herceg volt ez a segéd, aki mellé az éjszaka folyamán reméli a másodikot megtalálni Sternberg gróf. Annak, hogy a gróf ilyen nehezen kap megbízottakat régi története van:

Sternberg Adalbert fiatal korában drago-nyos hadnagy volt. — Ezen időben rendkívül léha életet élt — ismert márttyás volt. Egy ilyen kártya-afférból származott becsületbeli dolga egy lovasszázadossal, ki őt tisztí becsületbírósalg elé állította. A dolog azon fordult meg, hogy megszegte-e Sternberg tisztí becsületszavát, midőn a századosnak nem fizetett meg pontos időre egy több ezer koronára rugó kártyaadósságot? Sternberg igen könnyen vette a dolgot, mielőtt a tartozását rendezte volna, kihivatta a kapitányt. A tisztí becsületbírósalg Sternberget párbajkép-teneknek mondotta ki. — Ezen határozat folytán. Sternbergnek le kellett mondani a Jockey-Klub tagságáról is. Ezelőtt két éve ő felsége új fő-tisztí bizottságot nevezett ki Sternberg ügy-nek megvizsgálása végett. Ez a bizottság Sternberget teljesen rehabilitálta és ő felsége személyesen, audiencián adta vissza Sternberg tisztí rangját. Ám a kényesebb osztrák mag-nások ma sem tartják egészen tisztázottnak az ügyet, amint ez a segédkeresési odisszea mutatja.

Valószínű azonban, hogy az affért még holnap reggel fegyveresen intézhetik el.

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

\* Trebitsch a Heltai kabarében. Egyik eseményszámba menő vendégszereplést a másik követi a Heltai-kabarében. Gyárfás és Várad után Trebitschet, a fővárosi Folies Coprice mulató nagyszerű komikusát nyerte meg a kabaré igazgatósága rövid vendégszereplésre. Trebitsch pénteken este kezdte meg vendégszereplését az aradi közönség nagy érdeklődése mellett s sikerben felülmulta az előtte vendégszereplő riválisait. A közönség lelkesen ünnepelte a nagy művészt, aki holnap szombaton folytatja felléptét. Szombaton színre kerül két Molnár Ferenc szatirája is, amelynek hálás szerepeiben Hidy Irén fővárosi színésznő ragyogtatja ismert tehetségét s ugyszintén Szathmáry Árpád is pompás alakításokat nyújt.

\* Detektívtörténet és amerikai drámák az Apollóban. Csodás technikával beállított megkapó amerikai drámák és ezenkívül egy izgalmas detektívtörténet kerül színre szombaton az Apolló-színházban. Egyetlen mozi-színház sem mutatott be egy műsor keretében ennyi slágerképet. Egymaga a detektívtörténet szenzációs értéket ad a műsornak. A cselekménye egy veszedelmes tolvaj elfogásáról szól s a történet idegizgató jelenetekben van beállítva. Az amerikai drámák a legszebb alkotásai a kinema-

tográfának, úgy miljójuk, mint a meseszövé sük egzotikus előttünk, európaiak előtt s így az ismeretlen érdekességével hat a nézőre. Az indiánok lázadása s a határőr emelkedik ki az amerikai képek közül. Mind a két kép osodás attrakció. Kacagató képek is tartkítják a szombati műsört. 177

— A kis Abelard, mint Sherlock Holmes. A legzseniálisabb és legnépszerűbb gyermekszínész, a kis Abelard, mint életmentő detektív szerepel az Uránia jelenlegi fényes műsorán. „Egy vizsgálóbíró egyetlen kis leányát darabolja a Fekete kéz, így akarván kényszeríteni a bírót, hogy elfogott cinkostársait szabadon bocsájtja. A kötelességtudó bíró elnémitja szívének fölto- luló érzelmeit és szigorú kiméletlenséggel folytatja a gazemberek vallatását. Eközben nagy meglepetés éri a társaságot. Kihallgatásra jelentkezik egy rongyos kis fiú, a Fekete kéz egyik martaléka és az elfogott gonosztevők gyilkos pillantásait fitymálva leleplezi a bandát a bíró előtt. A bíró boldogan siet rendőreivel megtalált gyermeke kiszabadítására. A kis Abelard bájos pózzal vonul be a ragyogó uri lakásba, ahol szerető otthon talál zseniális és nemes cselekedetéért. A közönség elragadtatással honorálja a gyönyörű ké- pét, mely egyik slágere az Uránia fényes detektív műsorának. 175

## TÖRVÉNYKEZÉS.

### A kegyelmes asszony bűnlajstroma szaporodik.

Távirati tudósítás.

Temesvár, aug. 11.

A Temesvárott letartóztatott tolvaj altábornagyné, *Clairné-Kanovits Hedvig* bűnlajstroma egyre szaporodik. A tolvaj kegyelmes asszonyról, aki a rendőrség előtti kihallgatása alkalmával először váltig tagadta a terhére rótt *Gombás* féle lopást, s csak nagynehezen volt vallomásra rábirható, arról a kegyelmes asszonyról, aki sűrű könnyhullatások közepette mondotta a vizsgálatot vezető *Mikes Gábor dr. rendőrkapitánynak*, hogy ez a lopás az első ballépése, most kiderült, hogy már számos szélhámosnőket követett el. A kegyelmes asszony folytonosan hazudozásából és egész viselkedéséből mindinkább kitűnik az, hogy nagystilű szélhámosnő, akiről még fogunk hallani és aki még sok dolgot fog adni a rendőrségnek. Mert bizony ez a *Gombás*-féle lopás nem első stiklije a tolvaj altábornagynénak és valószínűleg nem is utolsó. Mert most, hogy *Gombásék* megtették ellene a feljelentést, mások is megmozdulnak, s így módon a bécsi rendőrigazgatóság két feljelentést tett át a temesvári rendőrséghez, amelyek *Kanovits Hedviget* ruhaneműek lopásával és elzálogosításával vádolják. Az egyik feljelentő a bécsi *Rómerbad*, a másik a *Hungária*-szálloda igazgatósága. Mindketten nagyobb értékű fehérnemű ellopásával vádolják a különben „ártatlan” kegyelmes asszonyt. A rendőrség tehát most ez irányban is nyomozott és e célból *Mikes Gábor dr. rendőrkapitány* ma délelőtt kihallgatta a szélhámos altábornagynét. A kegyelmes asszony újból régi fogásához folyamodott és mindent tagadott. Tagadta, hogy egyáltalában életében a *Rómerbadban*, vagy a *Hungária*-szállóban megfordult volna. Ő — ugymond — sohase lopott és nem is zálogosított el semminemű ruhát. Amikor pedig *Mikes kapitány Kanovits Hedviget* keresztkérdésekkel zavarba hozta, akkor a kegyelmes asszony úgy bujt ki a válaszába alól, hogy egyszerűen nem felelt, hanem előkelő összeköttetéseire hivatkozott. *Mikes kapitány* azonban nem ijedt meg a kegyelmes asszony, néha szinte fenyegetés számba menő szavaitól, hanem erélyesen kikérte magának a fenyegetéseket.

A kegyelmes asszony, akinek viselkedése semmiben sem különbözik egy valóban meg-

rögzött szélhámosnőtől, folytonosan panaszkodik és sehogy sem tudja megszokni a fogház levegőjét. Sőt azért is neheztel a rendőrségre, mert vaságyba kellett aludnia és nem kapott rézágyat. A tolvaj altábornagyné ügyét különben minden valószínűség szerint még e hó folyamán fogja tárgyalni a temesvári királyi törvényszék.

## Ifjabb Zsilinszky Endre Aradon.

### — A katonai becsületbiróság döntése előtt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Achim régen a csabai temetőben nyugszik, a per eldőlt, az emberek kezdik elfeledni a csabai véres esetet, de a *Zsilinszky*-fiúk iránti érdeklődés még nem maradt el egészen. Ha nagyritkán elhagyják önkéntes számkivétési helyüket, akadnak még olyanok, akik rájuk mutatva mondják: „Ezek azok.”

Tegnap az idősebb *Zsilinszky* fiú Aradon járt. Ismerőseinek körében jelent meg egyik kávéházban s természetesen látására rögtön megindult a találgatás, hogy miért jött Aradra? A legmesszebb menő kombinációk forogtak közszájon, pedig a dolog magyarázata igen egyszerű.

*Zsilinszky* Endrét Aradhoz is erős szálak fűzik, még pedig a katonáskodása révén. Ő tudniillik önkéntesi évét Bécsben az 1. huszárezrednél szolgálta le, midőn azonban tartalékos kadétörmesternek nevezték ki, a kinevezéssel egyidejűleg az aradi 3. huszárezredhez helyezték át.

Az ideai fegyvergyakorlatokra *Zsilinszky* Endre is behívót kapott. Ez a behívó igen kényes helyzetbe hozta őt. Neki tudniillik, mint tisztaspiránsnak, a bűnper befejezte után még egy sokkal kötöttebb fórum szigorú ítéletének is alá kell vetnie magát, mely elé az uri mivoltát annyiszor hangsúlyozó fiatalember nagy kíváncsisággal tekint. Ez a fórum a katonai becsületbiróság.

A fiatal *Zsilinszky* előbb abban a véleményben volt, hogy jelenlegi helyzetéből csak egy kiút van: kérni fogja fegyvergyakorlatának elhalasztását. Meg akarta ugyanis várni, hogyan ítélkezik a Kuria, melyhez a beérkezett semmi- ségi panaszok folytán a törvényszék az egész per anyagát felterjesztette felülvizsgálás végett.

Ezért jött *Zsilinszky* Endre Aradra. Itt azonban katonai körökben azt a felvilágosítást kapta, hogy a Kuria döntése teljesen irreleváns a katonai becsületbiróság összeülése nézve, mert akár helyben hagyja a Kuria a törvényszék ítéletét, akár pedig az ügy újbóli letárgyalását rendeli el, a katonai becsületbiróság mindenesetre összeül tanácskozársra és meghozza ítéletét. Azt kell ugyanis eldönteni, hogy érdemes-e *Zsilinszky* Endre a tisztí kard- bojtra?

*Zsilinszky* Endre tudniillik a mostani fegyvergyakorlatra, mint kadétörmester vonulna be, de még a gyakorlat befejezése előtt minősítési táblázatát le kell zárni és el kell dönteni azt, hogy kinevezhetik e hadnagynak.

*Zsilinszky* Aradon azt a tanácsot kapta, hogy vonuljon be a fegyvergyakorlatra s ne kérje annak elhalasztását. Azonnal jelentke- zék azonban az ezredparancsnokságnál s kérje a becsületbiróság kiküldését. Ennek határoza- tától függ azután a további lépés.

A fegyvergyakorlatokat *Zsilinszky*, mint az aradi 3. huszárezred tartalékos kadétörmestere a pancsovai lovasösszpontosításnál fogja vé- gezni.

## Királyi kitüntetés egy aradi ifjunak.

### — Ezüst érdemkeresztet ifjabb Némethy Emilnek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

A hivatalos lap mai száma a következő ki- rályi kéziratot közölte:

A Személyem körüli miniszterium ideigle- nes vezetésével megbízott magyar miniszter- elnököm előterjesztésére ifj. *Némethy* Emil aradi lakosnak, több emberéletnek saját élete veszélyeztetésével történt megmentése alkalmá- val tanusított bátor és önfeláldozó magatartása elismeréséül, az ezüst érdemkeresztet adomá- nyozom. Kelt Bad-Ischlben, 1911. évi augusz- tus 1-én. Ferenc József s. k., Khuen-Héderváry Károly gróf s. k.

Ifjabb *Némethy* Emil még csak huszonkét esztendőse, de már nyolc ember életét mentette ki a Maros hullámaiból. A kitüntetett ifju, aki most az aradi 33. gyalogezred önkéntese, fia *Némethy* Emilnek, az aradi szalmapapirgyár igazgatójának. A gyár területén, közvetlen a Marosparton lakik és már gyermekkorában ki- tűnően megtanult uszni. Szabad idejének nagy részét a vizen töltötte és így gyakran volt al- kalma a sebesfolyá- u Maros fuldoklóinak életét visszaadni.

A király most ezüst érdemkeresztet tűn- tette ki a bátor ifjut, aki munkatársuoknak kö- vetkezőleg mondta el bravurjait:

— Őszintén megvallva, nem ér a dolog váratlanul; számítottam rá, hogy megkapom az érdemkeresztet, de most hallom először, hogy a kitüntetés már megjelent a hivatalos lapban.

— Hány emberéletet mentett már meg?

— Talán nyolc kilencet három-négy év alatt. A legelső fuldoklót 1907-ben huztam partra. A közös huszárok egy százada fürdött a Marosban egy főhadnagy felügyelete alatt. Átuszta az ujaradi partra, majd onnan vissza. Én a parton heverésztem néhány osztálytár- sammal. Már majdnem a parthoz értek a hu- szárok, mikor az egyiket elkapta az ár és a malmok felé hajtotta. A huszár már ki volt fáradva, nem bírta az árral s rémülten kiálto- zott segítségért. Utánvettem magam s még idejében elértem. Közvetlenül egyik malom előtt fogtam meg, még egy pillanat s a kerék alá került volna. Ezután következett a dolog nehezebb része. Az aradi partot elzárta előlem a Maros, arra felé nem uszhattam ki s ár el- len sem tudtam baladni súlyos terhemmel. Így kénytelen voltam átuszni a Maroson, s a megmentett huszárt az ujaradi partra tettem le. Az atyafi ahogy biztos talajt érzett a lába alatt, úgy elfutott, mintha ott sem lett volna. A főhadnagya jött aztán hozzám, hogy meg- köszönje a huszáranak megmentését.

— Még ugyanabban a hónapban egy la- katost huztam ki a vízből. Ez a part közelében horgászott egy tutajon s egyszerre csak befor- dult a vízbe. Én a közelében fürdöttem s mi- dőn láttam, hogy nem merül fel, odauszta, ahol elmerült. A szerencsétlen a tutaj alá ke- rült s tiszta véletlen, hogy egy karcsapásnál ráakadtam és kihuzhattam a tutaj alól.

Tavaly egy kis fiút mentettem meg, aki lovat usztatott a tulsó parton. Az ár lekapta a lóról s pár pillanat alatt eltűnt. Csónakon gyorsan odaeroztem, de mire elértem a sze- rencsétlenség színhelyét, már ismét sima volt a víz tükre. Viz alá buktam, s ott uszkálva egy darabig ráakadtam a fuldoklóra. Erdekes, hogy a kislífunak négy hozzátartozója állt ott a par- ton, akik az egész jelenetet kacagva nézték

végig. Egy másik gyereket a malom kerekai közül mentettem ki. Egy esomé suhanc azzal mulatott, hogy egyik malom forgó kereke közt uszta át. Az egyik azonban nagyon lassan uszott, úgy, hogy a kerék elkapta a viz alá nyomta. Ezt a lábánál fogva ragadtam meg s úgy huztam ki. Ez volt különben a legutolsó esetem, tavaly nyáron történt.

A legérdekesebb esetem két éve történt. Több osztálytársammal fürödtem s egyszerre csak észrevettem, hogy valaki a tulsó parton ruhában a szó teljes értelmében besétál a vízbe. Valami bolond lehetett, már a ruházatából is arra következtettem. Czilinder, Ferenc József kabát, fehér nadrág és sárga cipő volt rajta. Sikertelenül nekem a Maros közepéig uszni, de ott egyháztársaim átázott ruházata s cipője megakadályozta a mozgásban. Mikor megragadtam, csukló hangon szólt felém:

— Azért nincs semmi baj, azért én tudok uszni!

Egy alkalommal Károly öcsém mentetett ki a habok közül. Házunk kertjében sétáltunk s láttam, hogy a parton nagy tömeg gyűl össze. Kiszaladtam s ott mondták meg nekem, hogy öcsém elmerült a vízben. A megjelölt helyre usztam s a víz alatt hosszas keresés után rákaptam.

— No, de ha szura nyulna valamennyi esetet felsorolni s nem érdemes a dologgal annyit foglalkozni!

A fiatal Némethy tavaly tett érettségét az aradi főreáliskolában. Az aviatika téren is számottevő sikerei voltak: apja repülőgépén többször felszállt s igen szép repüléseket produkált.

## HIREK.

### Eletunt urileány.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 11.

Budapesten, az Andrássy-ut 2. számú ház negyedik emeletén ma délből mellbelőtte magát egy szép, fiatal urileány, Kanitzer Erzsébet, Kanitzer Mór főzsedebizományos leánya. Három hétig Tátrafüreden volt Kanitzer Erzsike két nővérével. Tegnap este váratlanul hazatért, egyedül. Szüleinek nem akart semmi fölvilágosítást adni, hogy miért jött olyan hirtelenül haza. Azt mondta, hogy fáradt, lefekszik aludni, majd másnap mindent elmond. Délig aludt. Egy óra tájban revolverdörrenést hallottak szülei a hálószoba felől. Rémülten rohantak be a szobába. Ott feküdt Erzsike az ágyon. Melléből patakzott a vér, kezében szorongatta a revolvért, melyből magára lőtt. Apja kólságbeesetten borult az ágyra; csókolta, ölelte a leányát:

— Miért tetted? Miért tetted?

Mentőket hívtak, akik az öngyilkos leányt beszállították a Pajor-ásanatóriumba. Hütl tanár azonnal megoperálta, s kivették a golyót, amely a tüdő egyik szárnyát is megsértette. Az operáció sikerült, s a tanár véleménye szerint pár hét alatt gyógyultan fog eltávozni Erzsike a szanatóriumból. Egy újságíró beszélt az öngyilkos leány apjával, aki sápadtan, csak nehezen fojtva el a sirást, mondta:

— Nem tudom, hogy miért tette, miért akart meghalni a leányom? De nem is hiszem, hogy öngyilkos akart lenni. A revolver véletlenül kerülhetett a kezébe.

A házban úgy beszéltek, hogy Erzsike mégis csak a halált kereste. Szerelmes volt valakibe, férjhez akart menni, de apja nem engedte. Átlátólag ezért akart meghalni a szép leány.

— A pápa állapota. Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung római levelezője beszélgetést folytatott a pápa egyik házi orvosával, aki azt mondotta, hogy a pápa állapota minden tekintetben változatlan. Közvetlenül veszedelem nincsen, sőt egyáltalán nem volna veszedelem, ha a pápa kellően táplálkoznék. Táplálkozása öt nap óta lehető legkevesebb. Három-négy csésze husleves, egy tojás sárgája és egy pohárka vörös bor a napi tápláléka. Minden attól függ, hogy a jövőben lehet-e a pápát jobban táplálni. — Rómából jelentik: A pápa a mai éjszakát jól töltötte. Keveset aludt és könnyebbültnek érzi magát. Az erő hanyatlása tegnap óta szünetel. Általában ma jobban érzi magát. — Másik római távirat ezt mondja: A Vatikánban ma reggel kijelentették, hogy a pápa állapota tartósan kielégítő és hogy a közérzés javult. A pápa idegen segítség nélkül tud járni. Reggel megjelentek a pápánál Petazzi és Machia Fava professzorok, a kikkel a pápa elbeszélgetett. Később a pápa testvéreinek és unokahugának látogatását fogadta.

— Általános sztrájk Zágrábban. Zágrábból jelentik: A szociáldemokrata pártvezetőség valamely kicsinyes, láthatólag keresett ürüggyel ma délből proklamálta Zágrábban az általános sztrájkot. A pártvezetőség délután meg is kezdte az általános sztrájk végrehajtását. Nagyobb munkáscsoportok jártak be délután 3 órától kezdve a város utcáit, a műhelyekben dolgozó munkásokat a munka abbahagyására hívták föl és több üzlettulajdonost arra kényszerítettek, hogy zárják be a boltokat. Behatoltak a kávéházakba, ahonnan formálisan kikergették a vendégeket. A villamos vasut alkalmazottai is csatlakoztak a sztrájkmozgalomhoz. A zürzavar igen nagy. Holnap lesz a horvátok nagy Sokol-ünnepe, amelyet a sztrájk teljesen megzavar. A rendőrség iparkodik a nagyobb rendezavarásokat megakadályozni. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy az általános sztrájk a horvát szerb koalíció sakkhuzása. A koalíció a báni kormányt akar kellemtelenkedni és ez jórészt sikerült is, mert a kormányt a Sokol ünnepre beköszöntő általános sztrájk csakugyan nagyon kellemtelen.

— A honvédelmi miniszter automobilja. Iglóról jelentik: Hazai Samu honvédelmi miniszter automobilja, amelylyel a miniszter Rozsnyó felől jött az országúton kevéssel Igló előtt összeütközött egy, az uton keresztbe álló kocsival. A miniszternek nem lett baja és egyáltalán senki sem sebesült meg. Amidőn Hazai arról értesült, hogy a kocsiban Okolicsányi-Zsedényi Ede és felesége ült, az iglói polgármester utján és táviratban is sajnálatának adott kifejezést.

— Kirevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Bartha Lajos soproni fővármivatali ellenőrt az aradi m. kir. fővármivatalhoz fővámszedővé nevezte ki.

— Tilos az átlátszó boríték használata. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezúton hozza tudomására az érdekelteknek, hogy az átlátszó papírbetéttel, vagy vegyítve átlátszóvá tett részelt ellátott borítékban feladott küldeményt ajánlott levélként sem belföldre, sem a külföldre többé felvenni nem szabad. Ha ily borítékba helyezett közönséges levélpostai küldemény címe bármily okból (pl. eltulodás, nem eléggé átlátszó boríték, nem a boríték hosszúval párhuzamosan fekvő címzés, stb.) rehezten olvasható úgy, hogy a címzés kibetűzése a többi levelek kezelését hátráltatná, ily levelek feldolgozását a többi levelek kezelésének befejezése utáni időre halasztandó. Megjegyezzük még, hogy az olyan borítékok, melyek címdalukon csakis kivágással vannak ellátva és a melyeknél az átlátszó papírbetét egészen hiányzik semminemű sem a belföldre sem a külföldre szóló küldemény feladására nem használhatók.

— Irattárba helyezett átiratok. Arad város törvényhatósági bizottsága tegnapelőtt foglalkozott a verseci nevezetes átirattal, amely tudvalevőleg elítéli a parlamentben most folyó obstrukciót, valószínű azonban, hogy a hatóságnak ismét foglalkozni kell a verseci átirattal. Nem ugyan ezzel az átirattal, amit már a közgyűlés nagy többséggel elfogadott, hanem a másik két felirattal, amelyet szintén Versec intézett a képviselőháznak, s amelyek egyike a katonai javaslatok, illetve a véderő reform anyagi terhei ellen szól, másika pedig az általános választójog megvalósítását sürgeti a parlamenttől. Ezt a két feliratot is megküldte Versec a társörvényhatóságokhoz azzal a kérelemmel, hogy hasonló feliratot intézzenek az országgyűléshez. Nagyváradon például mindhárom felirat a közgyűlés elé került. Az aradi függetlenségi pártnak föltűnt, hogy az aradi tanács a másik két átirat mellőzésével egyedül azt tüzte az augusztusi közgyűlés programjára, amely az obstrukció ellen való tiltakozást tartalmazta. Ebbe nem nyugodott meg a párt s ezért ma többen érdeklődtek a városházán a két átirat iránt. A polgármester elmondta, hogy azok az irattárban vannak. A katonai terhek ellen való tiltakozás feliratát a tanács áprilisban ezzel a megjegyzéssel tette irattárba: „Tudomásul vétetik.” A választójog reformját sürgető átiratot még június hónapján azzal intézte el a tanács, hogy sem a júliusi sem az augusztusi közgyűlésen nem tárgyalhatja a törvényhatósággal, mert egy régebbi határozat értelmében a nyári közgyűlések jelentősebb kérdésekkel nem foglalkozhatnak.

— A gázgyár alkudni akar. Több esztendeje hiába kísérletezett az aradi gázgyár részvénytársaság, nem sikerült a törvényhatóságot rávennie arra, hogy a várossal kötött szerződésnek a fővárosi tözestre történő átruházását megengedje. A törvényhatóság átlátva, hogy csak a gázgyárnak lehet ebből haszna, a városközönsége és maga a város csak tágabb teret nyújtana a részvénytársaságnak a közönség kihasználására, ridegen elzárkózott a kérelem teljesítése elől. A jogügyi és pénzügyi bizottságok a társaság Aradon fizetett és az átruházás után esedékes adójának a városi pénztár részére leendő biztosításán kívül a kérelem teljesítését ahhoz a feltételhez kötik, hogy a majd lejáró szerződésben homályosan és perekre alkalmas adó módon körülírt megváltási feltételek már most preciziroztassanak, kétséget és félremonyarázást kizárólag újból szövegeztessenek. A társulat igen soká huzódzott ennek a feltételnek teljesítésétől, mert tudja, hogy ezer utat hagyott nyitva részére az a szegényletes szerződés, mely nemcsak a legdrágább gáz használatára kötötte le Arad közönségét, hanem a városra nézve a megváltást drágává, kellemtelenné és már eleve a perek forrásává tette. A gázgyár részvénytársaság ma egy újabb beadványt intézett a tanácshoz, melyben kijelenti, hogy hajlandó a szerződés megváltására vonatkozó részét revízió alá venni és a megváltásra vonatkozó feltételeket módosítani.

— Levélszekény az autóbuszokon. A tanács az autóbusz felügyelőbizottságnak adta ki az aradi postának a levélszekényeknek autóbuszokon leendő elhelyezésére vonatkozó kérést. Meg kell ugyanis állapítani, hogy a kalauzok naponta hányszor kötelesek a szekrényeket kiüríteni és ezt a szolgálatot egyébként is szabályozni kell.



— Medve Zoltán főispán szerb fogságban. Lugosról jelentik ezt a különös történetet: Medve Zoltán Krassószörénymegye főispánja a napokban hivatalvizsgálaton volt vármegyéjében. A megye tudvalevőleg a szerb határ mellett van és a főispán véletlen folytán szerbiai területre lépett. A határesendő e'ött igazolta magát, azonban az nem hitte el a másnapig fogságban tartotta. Másnap a külügyminiszterium intervenciója folytán kiszabadult a főispán.

— A szobafestők és mázolóknak sztrájkja a mai napon sem fejeződött be. A békéltető tárgyalásokat tegnap azért szakították félbe, mert a mesterek megbízottai a sztrájkolók követelésére külön fólhatalmazás nélkül nem akartak sem elfogadó, sem megtagadó választ adni. A mesterek a mai folytatólagos tanácskozásra ígérték a választ, amely az volt, hogy a már tegnap megajánlott bérjavításokon kívül nem adhatnak újabb engedelményeket. A sztrájkolók megbízottai erre azzal felelték, hogy végleges válaszukat holnap i'ásban terjesztik be az iparhatósági biztos elé. A mai békéltetési tárgyalás ilyenformán mindössze három percig tartott.

— Sek az orvvadász. Az Aradi Vadászegylet panaszos beadványt intézett a tanácshoz, amelyben elmondja, hogy Arad határában lévő vadászterületének nem igen veszi hasznát, mert az orvvadászok száma szaporodik és ezek annyira pusztítják a vadat, hogy a társulat tagjai szákmány nélkül kénytelenek a vadászatról hazatérni. Panaszolják azt is, hogy a kihágási bíróság nem bünteti elég szigorúan a lesipuskásokat és ezért arra kéri a tanácsot, hogy tőle telhetőleg legyen segítségükre az orvvadászok üldözésében.

— Az edelényi hármasszabóügyében Bulyovszky Gusztáv miskolci ügyész és Lipsey százados ma délután ismét kimentek Edelénybe, hogy folytassák a nyomozást. Regula Ede ellen ismét súlyos bizonyíték merült föl. A Beldvában talált véres gallér tudvalevőleg harminchatos számú volt s ő azzal védekezett, hogy ő negyvenes számú visel. Most megállapították, hogy a menyasszonyánál levő többi gallérjai mind harminchatos számúak. Hasztalan igyekszik tagadni, alibit bizonyítani az edelényi rablógyilkos Regula Ede. A nyomozás adatai mind több gyanúkat szolgáltatnak arra, hogy a rémes tettet ő követte el s a bizonyítékok su'ya alatt bizonyára előbb-utóbb meg fog törni és vallani fog. A főügyész helyettes különösen azt akarja kideríteni, hogy a nő, aki látta aznap a csárda körül Regulát, milyen távolságban volt tőle és merre látta menni a gyilkost. Kijelentette a főügyész helyettes, hogy Regula bűnösségét ő is majdnem kétségtelennek tartja. Mozaikszerűleg rakja össze az alátokat s ha minden szükséges adat együtt lesz, akkor kerül a vizsgálóbíróhoz az ügy.

— Letartóztatott sátoros cigányok. A radnai úton ma egy nagyobb, öt sátoros kocsiállására való cigánykaraván iparkodott bejutni Aradra. A vámnál a rendőrök elfogták a karavánt és a városházára hozták. Miután a vármegye területén elkövetett lopások és egyéb bűntettek miatt több cigánykaraván van gyanúsítva, a ma elfogott társaságot személyazonosságuk megállapításáig őrizet alá vették és a tűzoltólaktanya udvarára helyezték el.

— Gyűjtőkereskedők. Zomborból jelentik: Páfkov Sándor huszonhat esztendőes esztergomi rőfőskereskedő Partics Milán társával együtt felgyújtotta az üzletét, amelyben nyolcvanezer korona értékű áru és 14 ezer korona értékű berendezés volt. A kereskedők este bezárkóztak a boltba, s az árukat petroleummal, meg benzinnel leöntötték, azután meggyújtották. A dolog azonban kitudódott és mindkettőjüket letartóztatta a csendőrség.

— Elégett gyapjuraktár. Amsterdamból táviratozzák: Ma reggel az egyik gyapjuraktár kigyulladt. A tüzet nem sikerült lokalizálni, a szomszédos áruaktárak is tüzet fogtak. A kár több mint négy millió korona.

— Ismeretlen öngyilkos. Ma délután egy fekete ruhás, munkás külsejű ember a gróf Károlyi-hid közelében a Marosba ugrott. A tulsó oldalról molnárok esónakon igyekeztek az idegen férfi kimentésére, de mire odaértek elmerült.

— Méregtől elpusztult gyermek. A rendőrség ma arról értesült, hogy az aradi kórházban egy Horváth János nevű hét éves fiúcska karbolsav mérgezés következtében meghalt. Azonnal megindították a nyomozást és ennek folyamán kiderült, hogy a gyermeket már tegnap bevitték a kórházba, de onnan nem jelezték a szerencsétlenséget a rendőrségnek és így el kell fogadni az elhalt gyermek apjának, Horváth Jánosnak azt a vallomását, hogy gondatlanság nem forog fenn, hanem a gyermek véletlenül jutott az élő mérget tartalmazó edényhez. Azt mondta ugyanis, hogy a karbolsav üveg három hét óta az Erzsébet-utca 8. számú házában kertjében egy fa alatt volt elrejtve és tegnap az egész család burgonyát szedett a kertben, a két éves gyermeket is bevitték oda, mert nem akarták a lakásban hagyni felügyelet nélkül. Észrevétel nélkül távozott el a munkával elfoglaltak közül a fiúcska s mire megtalálták, már ivott a méregből.

— Felöltötte a bika. Lugosról jelentik: Garai András, Facset község tehénpásztora tegnap a rétre hajította ki a csordát. Garai őrzetére volt bízva a község bikája is. A pásztor, úgy látszik, nagyon unhatta magát, mert szórakozás céljából ráuszította kutyáját a bikára. A kutya többször nekiugrott az állatnak és harapdálni kezdte. Végre azonban a bika mérges lett és a kutya után vetette magát. A pásztor nagyon jól mulatott ezen az üldözésen, mert hangos kacagásba kezdett. Erre figyelmes lett a bika és egyenesen a fűben fekvő pásztorra rohant, azt szarvaira kapta és a levegőbe dobta. Amint a pásztor ismét földet ért, felugrott és el akart menekülni. A feldühödött állat azonban újból nekirohant és szarvaival feltépte a szerencsétlen pásztor húsát, úgy, hogy a belső szervek kifordultak. A szerencsétlen fiatalember néhány perc alatt borzalmas kínok között meghalt.

— A megtévedt leány. Egy alig tizenkilenc éves leányt szállítottak be tegnap a temesvári rendőrség fogdájába. A rossz útra tévedt leány lopott és rajtaérték. Lakatos Róza a leány neve, aki annyira szívére vette bűnét, hogy szegényében öngyilkos akart lenni. Hajnalban két zsebkezdővel felakasztotta magát a fogda ajtaja felett levő vasrácsra. Egyedül volt a sötét, fülledt levegőjű kis kamarában és így zavartalanul vihette végbe tervét. Még idejében észrevették. Haasz rendőrtizedes kinyitotta a fogda ajtáját és ott találta a leányt felakasztva. Hamarosan levágták az eszméletét vesztett teremtet, aki így megszabadult az önkéntes haláltól.

— Tanálmányut. Márton Sándor a Márton Jakab uri szabó cég beltagja nem tegnap, mint tévesen jeleztük, hanem folyó hó 15 én utazik el tanulmányuttra Párisba.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 10-én a következő születéseket, halálozásokat jelentették be: Született: Brandenburg Jakab főfelügyelőnek Mária nevű leánya. Göröngyi Sándor szeméthordó vállalkozónak Julianna nevű leánya. Lászká Ferenc akvi hiv. irodatisztnak Ferenc nevű fia. Oláh Sándor szolgának Piroška nevű leánya. Kopányi Béla motorvezetőnek Béla nevű fia. Meghalt: Molnár József 18 éves szerelő tanonc. Csabai Pálné 36 éves mozdonyvezető neje. Pécseli Rozália 28 éves hajadon. Házasságot kötött: Juhász Imre szobainas Kelló Karollinnal.

— Aradmegye nagy fali térképe az új helységnevekkel megjelent és Ingusz, valamint Kerpel könyvkereskedő cégeknél kapható. 3459

— Francia likőrök legbiztosabb készítésével — házilag — a likőrároma 1 üveg 60 fillér volt és Weisznál. 4501

## TARKASÁGOK.

(Ismeretlen szobrász.) Procc ur nyári utazásról jött meg. Bajtára egész Olaszországot és most egyébről sem tud beszélni, mint uti tapasztalatairól. Hihetetlen és példátlan dolgokat tudhatnak meg a jámbor hallgatók ezekből a tapasztalatokból. Procc ur legutóbb az olasz művészetéről beszélt.

— Képzelték — mondotta — milyen termékeny művészek, milyen ismeretlen zsenik éltek olasz földön. Egész Olaszország tele van például egy csodálatos Krisztusfestő alkotásaival. Legalább ezer képét láttam.

— És mi a neve ennek a zseninek.

— Rajta van minden képen: Inri a neve.

(Az altatódal.) Egyik aradi újságíró kollégánk nemrégiben új lakásba költözött. Az új lakás a butorozott szobák ideálja volt, éltékintve egy nagy, igen nagy hibájától. Az újságíró délig szeretett volna aludni mindennap, ám a szomszéd szobában egy bájos hölgy minden áldott délelőtt rendületlenül zongorázott. Az álmos ur első nap, második nap csak tűrte az ébresztőt, de harmadnap már nem állta tovább. Hamarosan magára kapkodta ruháit és benyitott a zongorázó hölgyhöz.

— Nagysád az isten megáldja, milyen pokoli muzsikával ébreszt föl minden hajnalban — tört ki az újságíró.

— Főlébresztettem? Pedig Czajkovszky altatódalát játszom...

(Marhaszakértelem) Az alföldön, ahol a földműves nép tanyákon lakik és egyik másik családtagja évenként csak a nagy vásár idején szokott a városban megfordulni, — történt az alábbi eset:

Egyik paraszt gazdának volt egy nyolceveztett „otthon megöregedett” hajadon huga, aki már egész örömét a tanyán nevelt lábas jószág gondozásába lelte és csak azokkal foglalkozott. Egyszer csak nem várt vendég érkezett a tanya udvarára és a fogadtatásnál az említett amazon mindjárt a kocsiba fogott két szép lovat vette megfigyelés alá és sorba kérdezte azok tulajdonosságát, árát, korát. Amidőn kérdéseire a választ megkapta, azt mondta dicsekedve.

— Csak azért kérdeztem ám én ezeket, mert a marhákhöz én nagyon értek mivel magam is azok között nőttem fel.

## SPORT.

+ Elmaradt tenniszverseny. A lovriai tenniszverseny, — amely ennek a hónapnak a közepére volt tervbe véve, közbejött akadályok miatt a következő évre maradt.

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Szállítások. Az aradi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a polai cs. és kir. haditengerészet magági szükségletének szállítására vonatkozó pályázati hirdetmény a kamara irodájában betekinthező. A szerb kir. államvasutak mozdonyok szállítására vonatkozó pályázati hirdetménye a kamarai irodában betekinthező.

### Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósításai.

Arad augusztus 11.

Az utóbbi napokban a levegő lehűlt, amely körülmény a cséplési munkálatokat megkönnyíti.

A gabonaüzlet irányzata lanyha.

## Elkelet a mai piacon:

2000 mm. uj buza	10.80—11.20
300 mm. uj arpa	8.—8.10
100 mm. uj rozs	8.10—8.20
300 tengeri	8.—
500 zab	8.10—8.20

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

## Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 11.

Amerika ¼-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv megfelelő, 80 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. októberre	11.32—11.38	11.28—11.29
Buza 1912. áprilisi	11.49—11.50	11.47—11.48
Rozs 1911. októberre	9.17—9.18	9.16—9.17
Tengeri 1911. augusz.	7.74—7.75	7.75—7.76
Tengeri 1912. májusi	7.58—7.59	7.56—7.57
Zab 1911. októberre	8.35—8.36	8.34—8.35

## A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. augusztus 11.

## Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	10.45—10.55
76	—	—	—	10.55—10.65
77	—	—	—	10.75—10.75
78	—	—	—	10.80—11.00

## Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	10.40—10.50
Rozs	—	—	—	8.00—8.10
Arpa	—	—	—	7.90—8.00
Zab	—	—	—	7.50—7.60
Tengeri	—	—	—	7.90—8.00

## Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Augusztus 11.

Magyar aranyjárdék 4 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>	—	—	—	111.50
Magyar koronajárdék 4 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>	—	—	—	91.10
Magyar koronajárdék 3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>0</sup> / <sub>0</sub>	—	—	—	80.20
Magy. földteherm. kötvény 4 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>	—	—	—	92.25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	94.—
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	—	—	—	220.—
Tisszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	155.—
Osztrák járadék papirban	—	—	—	92.20
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	—	95.90
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	116.50
Osztrák koronajárdék 4 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>	—	—	—	92.10
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	154.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	19.50
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	852.50
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	659.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	746.—
90 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.04
Német birodalmi márka	—	—	—	117.40

London vista	... ..	240.85
Páris vista	... ..	95.12 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
20 márkás arany	... ..	28.48

## Kőbányai sertéspiac.

- Aug. 11. -

Augusztus 9. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 154—156 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 156—160 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 166—168 fillérig.

Sertéselészám: 1911. évi augusztus hó 8. napján volt készlet 28148 drb. — 1911. augusztus hó 9-én felhajtott 264 drb. — 1911. augusztus 9-én elszállított 271 drb. — 1911. aug. 10. napjára maradt készletben 28141 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: csndes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

## APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma szombaton, 1911. augusztus 12-én:

1. A vadász álma. Nevettető. — 2. A turini világkiállítás megnyitása. Látványos, természetstani felvétel. — 3. Prisa és az esernyő. Amerikai vígjáték. — 4. Indiánok lázadása. Szenzációs dráma. — 5. A megcsipott tolvaj. Mulatságos. — 6. A találékony udvarló. Komikus. — 7. A határőr. Szenzációs amerikai dráma. — 8. Lemke anyósa. Kacagtató.

Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-és hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

## URANIA

mezőfénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1911. augusztus 12.

Szenzációs nagy detektív műsor. — 1. rendőr regénye. — 2. Bandi mint Sherlock Holmes. A kis Abelard trükkje. — 3. A bűnös élete. — 4. Dr. Phantom. — 5. A hét pont. — 6. A fekete álarc.

Előadások 8. u. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

**Női** A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamarától fentartott nyilvános, három évfolyamu **Felső Kereskedelmi Iskola** Pozsonyban

Érettségi vizsgálat. Állásbiztosítás. Internátus. Értékesítést kívánatra küld: az igazgatóság.

## NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1911. augusztus hó 12-én Szombaton

a budapesti **ROYALE**

nagy mozgószínház előadásai.

Fényes új műsor! Az idény szenzációja! A szenvedély rabja. Fényes kiállítás nagyhatású dráma. Életkép 2 felvonásban. A műsor többi mellékkepei: 1. Kínai látképek. Természetes felvétel. 2. Pali póznája. Mulatságos. 3. Rajongás a bűvészetért. Mulattató. 4. Egy bolond csiny. Bohózat. 5. A jószívű Frici. Rendkívül mulattató. 6. A szenvedély rabja.

Este 7 órától 8 óráig I. rendű zenehangverseny a nyári színház előcsarnokában.

Előadás kezdete este 8 órakor.

Jegyek előre válthatók nappal a Téli színház pénztáránál. Este 7 órától a Nyári színháznál.

Rendkívüli előkészületben! Világhódító újdonság! Az éjjeli pillangó. (Nachtfalter) 4 felvonásban (1200 méter.)

## NYILTÉR.\*

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

(Mairevitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindegyik iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árért. 4407

Intézeti  
fehérműk

leányok és fiúk részére,

teljesen előírás szerint,

legfinomabb minőség,

izlésesen kiállítva, eddig

még nem létezett olcsó

áron kaphatók.

Kivánságra költségjegyzékkel szívesen szolgálunk.



## Maradék-vásznak

tiszta cérna, irlandi, métere 72 krajcár, vékonyabb 80 krajcár.

Chiffon-maradékokban, mosott madapolan métere 64 fillér — kitűnő minőség — minden fehérmű-félére jól használható. 1861

## Angol fonal-vászon

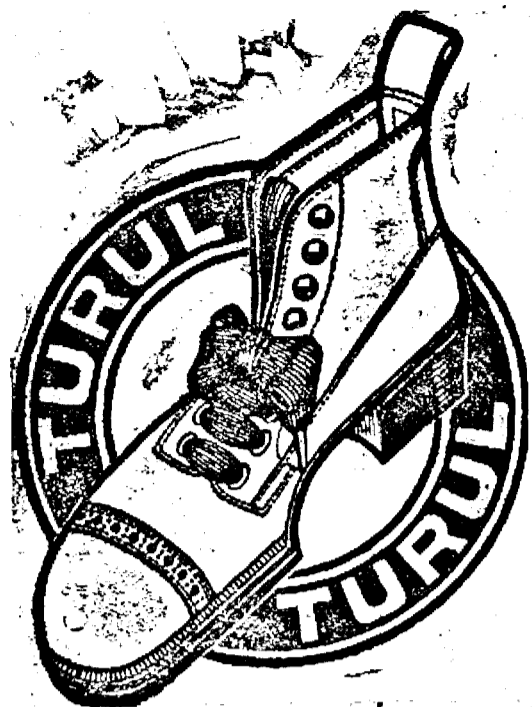
kiváló, finom, jó minőség métere 64—66 fillér. — Még nem létezett olcsó árak. — Bármely kelengyéhez használható.

Rendkívül kedvező alkalom maradékokban!

Üzletünkben mostanában nagyon sok maradék gyűlt össze, nevezetesen: mosóvászon, mosó delainek, gyapju delainek, sephyrek, szövetselmék, gyermekruhának alkalmas szövetek versenyen kívüli :: olcsó áron. ::

Szőnyeg-maradékok

:: rendkívül olcsón. ::



# „TURUL“-CIPŐ

elegáns,  
tartós,  
jutányos.

**Turul Cipőgyár részv. társ. Temesvár.**

**Főraktár: Arad, Andrásy-tér 13. Minorita-palota.**

Üzletvezető: **WEINBERGER EDE.**

2932

1200 munkás és alkalmazott. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 130 fiók a bel- és külföldön.



**Építetők figyelmébe!**

## Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkákat, úgy mint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

egy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

**Csobán Tivadar,**

2691

építész.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Arad.

Másolat a 22954/911. sz.-hoz.

## Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Arad—M.-Radnán, bez. Arad, bez. Arad—Osaba, kiz. Békéscsaba, kiz. Ossi, kiz. Ujarad, kiz. Nkikinda, kiz. Zsombolya, kiz. Lovrin, kiz. Nkikinda, kiz. Ujarad, Nyerő, bez. összesen 804.2 klm. hosszú vonalain, nemkülönben az ezen vonalakon lévő szolgálati főnökségek, valamint az aradi üzletvezetőség hivatalos helyiségeiben használatban lévő összes szolgálati óráknak 1912. évi január hó 1-től számított öt éven át jókarban tartása, javítása és szabályozása iránt ezennel pályázatot hirdetünk, minél fogva felhívjuk a pályázni kívánó és iparengedéllyel bíró órásokat, hogy 1 korona béléggel ellátott és „Ajánlat a pályáórák jókarban tartására 22954/911. sz.-hoz” feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve f. évi szeptember hó 1-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének általános igazgatási (I.) osztályánál nyújtsák be.

Bánatpénz fejében 100 kor., azaz száz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas éótekpapírokban legkésőbb f. évi augusztus 31-ikének déli 12 órájáig alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon letendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulírt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve kívánatra postán megküldetnek; feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és teljes terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A pályáórási székhely: Arad vagy az illető órás, ki a teendőket megbízatják, köteles Aradon lakni, illetve ott üzletet tartani.

Az ajánlatok feletti határozathozatal az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett bánatpénz ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlattevők ajánlatukkal az azok fölött hozandó végleges határozat hozataláig kötelezettségben maradnak s azokat nem vonhatják vissza, mivel az ajánlat visszavonása a bánatpénz elvesztését vonja maga után.

Arad, 1911. július hó.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége.

2695

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

## Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.

Telefon 348. szám.

Ceatornázás és vízvezeték szerelő bádogos. Készítmern butor veretet. Fémcsiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.) 3841

Galvanoplasztikai munkák

Női lüszter, gummi és tavaszi felöltőt már 10 kor.-tól

vehet nagy választékban

Schwartzberger Manó

női confection áruházában 2671

ARAD, Vörösmarty-utca 3.

Őszi ujdonságok naponta érkeznék.

# Molyok ellen

Óva látunk minden házi úszonyt, ne mulassza el

ruhál, bundál, szőnyegjel

s egyéb ruhaneműi eltevésénél az évek óta legbiztosabban bevált

## moly-pusztítókat

használni, mely egyedül nálunk kapható

# Vojtek és Weisz

Arad.

Ajánljuk továbbá

Rovarporainkat

Terpentin szesz

Naphtalin

Patsoull levél

Ezen rovatban minden szó egy-  
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,  
vastagabb betűkkel 8 fill.

# APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 23.  
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.  
Szerkesztőség: „ 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékre az apró hirdetések posta útjának költsége — a szelvényen a műveg elől — avagy levélbélyegeken. Tudakozás: A hirdetés száma mindenkor közzétételkor megkezdésénél, (a jelölt levélkelet kivétel) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, és esetben, választásul megadandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint: számított minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivételére díjtalanul megismerkedő. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

## LEVELEZÉS.

„Falusi idill“

nek levél ment „Anatol 25“-től. 8712

Szőke, barna.

vagy fekete hajfestékek, természetesen élethű színekben. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Keresem

egy özvegy asszonyka társaságát, ki szabad óráim kellemessé tenné. Választ e rovatban „Főhivatalnok“ jelige alatt várok. 5045

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-3326

Levelezni szeretnék

intelligens, komoly gondolkozású, szellemes fiatal leánnyal. Felhívást várok „Uri fiu“ jelige alatt e lap hasábjain. Csupán azt kérem jelezni, hogy hová írjam az első levelet. 5248

Elragadtatással

beszélnek mindenütt a „Molly“ kézfinomító kitűnő hatásáról. Egy üveg ára 1 korona. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Hölgyeim! 5044

Ki volna hajlandó esténként velem a Marosparton sétálni? Szőke fiu.

607.

Higienikus gummi-ujdonság a legjobb. 6 drb. 8 kor., 12 drb. 5 kor. 50 fill. Egyedárusítás Aradon: Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

## OKTATÁS.

Javító-, pót-

és magánvizsgálatokra mérsékelt díjazás mellett előkészít az Izr. Fiuinternátus. Arad, (Chorin Áron-utca 1. 3390

Intelligens izr. családnál

felsőbb reáliskolai tanuló correpetálásért jutányos árban teljes ellátást kap, ugyanott még egy középiskolai tanuló teljes ellátást vehet. Cim: a kiadóhivatalban.

## ALKALMAZÁST NYER.

Könyvelő,

ki a román nyelvet is érti, azonnal alkalmazást nyerhet. Cim a kiadóban. 3602

Belti szolgáló és tanuló

alkalmazást nyernek Kerpel Izsó könyvkereskedésében. 3665

Ügyes kiszolgáló leány

azonnal felvétetik Décsi Géza papírkereskedésében, Forray-utca. 3710

Egy gyermektelen

házas pár irodaszolga és szakácsnőnek felvétetik. Bővebbet: József főherceg-ut 3. sz. alatt, az Adriaal biztosító intézet irodájában. 3698

Lakatos tanulók

felvétetek Komjáthy István épület lakatosmesternél Arad, Vécsey-utca 6. 3492

## ALKALMAZÁST KERES.

Egy intelligens

árva leány elárúgónőnek ajánlkozik. Mikalaka P. I., Kopetkő-ház. 3700

Özvegy urinő

ajánlkozik idősebb magános urhoz házvezetőnőnek, vagy gazdasszony-nak. Vidékre is elmegy, vagy plébániára. Ajánlatokat „Szerény“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 3708

Irodistanósi

állást keres több évi gyakorlattal bíró kisasszony. Cim: a kiadóhivatalban. 3696

Fa szakmához

ajánlkozik gyakornoknak v. felügyelőnek, már kissé prakszissal bíró egyén. Levelet továbbít a kiadóhivatal. 3699

## KIADÓ LAKÁS.

Kiadó nagy üzlethelyiség

Tökölly-tér Tabakovits házában lévő nagy saroküzlethelyiség, az utcára hat tágas nyílással, pincehelyiséggel együtt azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 3505

A Tökölly-tér melletti

Lujza-utcában emelt kétemeletes házában modern három szobás lakások november 1-ére kiadók. Bővebbet Bem-u. 8. alatt. 3420

Teleky-utca 20. sz.

4 szobás földszinti lakás fürdőszobával, villanyvilágítással, november 1-re kiadó. Bővebbet: Zeiner Ignác-nál, Teleky-utca 22. szám. 3598

Kiadó

a volt Weisz Farkas-féle üzlethelyiség a Fehér Kereszt szálloda épületében. Felvilágosítást ad dr. Szabó Frigyes ügyvéd, Erzsébet-körút 9. 3708

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezheti Vojtek és Weisz fertőtlenítő szerrel. II-3392

## VÉTEL ÉS ELADÁS.

10 koronától kezdve

ferfi fűző, boksz cipő kapható Aradi Cipészek Termelő Szövetkezeténél Szabadság-tér 15. Bizomány raktárak Csermón és Piskin. 3451

Keveset használt

Petrof-féle piano zongora kiltásba helyezett áthelyezés miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3706

Lampionok

10, 16, 24, 30 és 40 fillér. **Con-fetti** 100 csomag 6 K., 1000 csomag 42 korona. Ingusz I. és fia könyv- és papírkereskedésében Arad, főútlelet Andrassy-tér 16., fiókútlelet Weitzer János-utca. 555

Pedálos cimbalmot

kevessé használtat keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 3688

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisz-nál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3302

Üveg válaszfal

és Meydinger-kályha eladó. Goldschmidt Sándor, Minorita-palota. 3711

1 doboz 100 drb.

levélpapír 1 korona. Amerikai töltőtollszár 1 kor. Gyümölcs szalvetta 100 drb. 1 kor. Salicillal telített valódi pergament papír kapható Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 2551

## INGATLAN.

Béi (Biharmegyében)

a főtéren egy szép épület, üzlethelyiséggel és melléképületekkel más vállalat miatt azonnal eladó. Zeller Jakabné tulajdonos. 3499

## ÜZLETEK.

Szépen berendezett

fűszer és terményüzlet, hol ital-mérés is van, állásba menés folytán azonnal átadó. Cim a kiadóhivatalba.

Stern Adolf varrógép üzlete

Boros Beni-tér 8. szám alatt áruval és üzlethelyiséggel együtt kiadó. Értekezni ugyanott. 3637

Egy korecsmatizlet

vegyeskereskedéssel egyben, más vállalat miatt jutányosan átadó. Cim a kiadóban. 3484

## KÜLÖNFÉLE.

Mindennemű butorok,

zongorák és vas-pénzszekrények, tüzkár ellen biztosított saját száraz raktárhelyiségekben beraktározatnak, esetleges előlegek is nyújtanak, kívánatra csekély díjazás mellett eladatnak Rubinstein szállítónál Arad, Minorita-palota. 3697

Drága szőrméit

védje meg Vojtek és Weisz molypusztítójával. II-3327

Keresek

egy közepkereskedelmi és egy I. oszt. gymnasiumi tanulónak izraelita intelligens háznál teljes ellátást. Ajánlatok Weisz Mór-hoz Székudvarra küldendők. 3709

Tetves baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. 3506

## Kerékpáros

Gyorsfutár vállalat. Telefon 848. 3443

**Csillárok,**  
Villamos felszerelések  
legolcsóbban

**Diamant-nál**  
Atzél Péter-utca 2. (az udvarban)

Költözők figyelmébe!

— Telefon 250. szám. —

Értesitem a t. szállító közönséget, hogy hosszú évek óta a Petőfi-utcában volt butorszállítási üzletemet 1911. évi augusztus 1-ével Deák Ferenc-utca 36. szám alá, Mairovitz házába helyeztem át.

Ajánlom ezuttal 6, 8 és 10 méter hosszú zárt, belül kárpitozott, tiszta butorszállító kocsijaimat egy helybeli, mint a legtávolabb eső vidékre történendő költözéseknél. Vállalok mindennemű fuvarozást és átköltöztetést a vasútra és vidékre, nyitott, ruganyos kocsikon is teljes jótállás mellett.

Kérve a t. közönség további támogatását, kiváló tisztelettel

**Éliás Lipót Fia**

butorszállító 3279.

Deák Ferenc-utca 36. szám.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket

**csillárokkal**

együtt kedvező fizetési feltételek mellett szerel és szállít

**KOCH DÁNIEL**

villamoscsengő és telefonberendezési vállalat. Arad, Deák Ferenc-utca 42.

**Alkalmi vételek és eladások**

**ékszertárgyakban**

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

**Deutsch Izidor**

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota. 3252

**Zálogcédulák**

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átszerelésnek TELEFON 438. TELEFON 438.